

193
XIII EVF. * SZAM 189
(Uj) — Kolozsvár, 1930
augusztus 30 Szombat
5690 EV - ELUL 6

TAKA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No 244.716.929

Ara 5 lej

ELETT

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 18. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vetetnek fel.

Ramasetter Robert
BUDAPEST

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A deficitek akasztófáján

Eljön majd az idő, amikor lelkiismeretes statisztikusok ki fogják kutatni, hogy hány súlyos milliárdjába került a boru utáni Románia adófizetőinek különböző állami, vagy államosított intézmények „deficit” néven ismert pénzvesztése. Talán eljön egyszer az idő, amikor meg fogjuk tudni pontosan, az első banniig, hogy miért kellett ennek a gazdag országnak gazdaságilag és pénzügyileg elvérezni az adóprás rettenetes szorítása alatt. Egyelőre annyit tudunk, hogy a liberális kormányok gazdasági terepen való tevékenykedése 18 milliárd lej effektív deficitet eredményezett s hogy emiatt a nagy stabilizációs költségek az ország már csak ért sem láthatta közvetlen hasznát, mert a pénz a Bratianu Vintila-féle koncepció nyomán keletkezett ürok beemésére volt szükséges. Es ebbe az összegbe nincs természetesen belefoglalva az indirekt kár, amelyet a liberálpolitika a román nemzetgazdaságnak külföldi tőke távollatásával és bizonyos iparágok mértéken felüli favorizálásával okozott. Ezenkívül halvány sejmünk vannak arról, hogy az államutak, amelyek mindenütt a világban állam, vagy magánosok lukratív vállalkozásai — nálunk ugyancsak deficit-„dolgoznak”. A vasúti deficit is milliárdok körül forog, — de még nem adt statisztikus, aki a román adóelőveszből „CFE” jogcím alatt kielt összeget pontosan meghatározta volna. Egyelőre elégedjünk meg azzal, hogy porondon megjelent egy újabb deficiójának: A Szövetkezetek Bankjának boru utáni összes kormányok dédelgetett gyermekei voltak. Nem volt olyan miniszteri miniszter, amely legalább új törvény erejéig ne járult volna hozzá a szövetkezeteknek új alapokra való fektetéséhez. A közvetlen cél a mezőgazdálkodás különböző termelési és fogyasztási testületekbe való megszervezése volt és a bankok létesítése pedig a mezőgazdaságnak olesó hitellel való ellátása. A be nem vallott cél a közvetítő kereskedelmek, recte a zsidóknak, a falból való kiszorítása. Nem volt olyan miniszteri miniszter, aki új törvényekkel megszavaztatása után ne hangoztatná, hogy a mezőgazdaság milyen egyszerű lendületet fog venni a szövetkezetek megfelelő megszervezése után. Hogy ezek a remények mennyire valósággá váltak, — arra vonatkozólag nem állnak rendelkezésünkre megfelelő statisztikai adatok. Annyit tudunk mindössze, hogy a szövetkezeti bank által folyósított legoesebb hitel is százalékos volt. Időnként különböző namák hirtelen merült fel a közélet zava-vázaiban, az éhínséges vidékek vetőgággal való ellátásával kapcsolatban. Ekkor szóltak ezek a hírek, hogy a ganna megromlott, mire az éhínséges vidékre megérkezett: és ami jó maradt a földön, azt is a kormányon lévő politikai párt hívei között osztották szét. Ezek a híreket nehezen lehetett kontrollálni, mert büntető szankciók nem igen voltak a vádak, amelyek éppoly gyors gyorsasággal tüntek le a horizonton, mint amily meglepő volt felbukkanásuk. A mezőgazdasági adósságok konverziójának vitája azután megdőbentő támadást vetett fel a szövetkezeti bankok gazdálkodásáról. Kiderült, hogy a stabilizációs tervhez rendelkezése alapján az állam kénytelen volt a szövetkezetek bankok központjától egy 2 milliárd lej millió lejes „immobilizált” váltótár-átvállalnia. Az „immobilizált” szó kereskedelmi életben „dubióz”-t jelent. A kormány sietett kommunikék közzé-

tenni, amely hangoztatja, hogy a szövetkezeti bank nem hibás, mert a deficitet fizetéseképtelen falusi adósok idézték elő. A kormánykommuniké nem szól róla, — de beavatott körökben tudják, hogy a szövetkezeti bankok tényleges deficitje a különböző panamak és a lehetetlen gazdálkodás révén jóval magasabbra dagadt. A moldovai parasztság elkeseredését nem utolsó sorban az idézte elő, hogy a szövetkezeti bankok 15 ezer lejjel kótyavetyélték el a gabona vagonját és minden vagonra legalább 15 ezer lejes kiadásuk is volt. A gabonaközraktárak ma is tele vannak a szövetkezetek által az elmúlt évben összesze-

dett gabonával, amelyet a hiszékeny mezőgazdától azzal vettek el, hogy nem szabad eladni egy szem búzát sem a zsidó kufárnak, mert spekulálni akarnak a gabona árával. És a gabona menthetetlenül rothad és feleárat kínálják érte, mint amennyire a parasztszok az elmúlt évben a „zsidónál” értékesíthették volna. Nem esoda, hogy ilyen szörnyű diletantizmus és ennyi felelőtlenség mellett a szövetkezeti bankok deficittel dolgoznak. A tragikus a dologban az, hogy ezt a deficitet nem azok fedezik, akiknek hozzáemértése előidézte, — hanem vég-eredményben a szerencsétlen romániai

adófizető. Az ő hátán csattan a liberális gazdaságpolitika minden büne, a CFE gazdálkodása és a szövetkezeti bankok dubióz váltói. A verejtékes munkával összehozott milliárdok szétfolynak az állami intézmények elkerülhetetlen deficitjeiben, hatalmas összegek semmisülnek meg, anélkül, hogy a nemzetgazdaság akár direkt, akár indirekt uton valami hasznát is látna az adófizetők rettetetes erőfeszítésének. Talán akad majd egy statisztikus, aki pontosan, az utolsó banniig kimutatja, hogy miért kellett a romániai adófizetőt felhuzni a deficitek akasztófájára. (k. r.)

Megkezdődött az „alvezérek lázadása“

Goga követi Duca példáját és Averescu hegemoniája ellen tör

A liberális alvezérek nem tudták Bratianu Vintilat új liberális politika inaugurálására rábírn

Bucuresti—Bukarest, augusztus 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ellenzéki pártok életében figyelemreméltó és fölöttébb érdekes jelenség észlelhető. A pártok vezetői és alvezérei között komoly és súlyos nézeteltérések támadtak a napirenden lévő aktuális politikai kérdésekben. Az egyik bukaresti lap az „alvezérek lázadásá”-nak nevezi a liberális és averescanus vezetőknek ezt a mozgólódását, amely érdekes kihatással lehet a politikai élet további alakulására.

Koncentrikus támadás Bratianu Vintila ellen

Ismeretes az az akció, amelyet Duca és Argetoianu indítottak Bratianu Vintila ellen. A liberális pártvezér háztérése napján egy újabb kellemetlen meglepetés is fogadta: Tatarescu volt belügyi alminiszter röpirata, amely élesen kikkelt az előző kormányok gazdaságpolitikája ellen és a belpolitikai életben a pártok közötti viszonyok normalizálását a okrmánybuktató kampány beszüntetését és a személyi gyűlöletnek a hareból való kiküszöbölését

követeli. Olyan dolgok ezek, amelyek nem igen lehettek Bratianu Vintila inyére. És mindennek tetejébe a Viitorul, a liberális párt hivatalos lapja is közölte kivonatban azt a brosurát, ami azt jelenti, hogy még a hivatalos orgánom is a pártvezér ellen fordult, holott nem is olyan régen a Viitorul irányának megállapításához elegendő volt Bratianu Vintilának egyetlen szemöldökkrántása.

A liberális vezér hajthatatlan

A hazatérő Bratianu Vintilat elsőnek Duca kereste fel mihaesti birtokán. A lapok közlése szerint a liberális pártvezér hajlithatatlan maradt Duca argumentumaival szemben és felháborodásának adott kifejezést Tatarescu röpirata fölött, melyet a liberális végrehajtó bizottság elé akar vinni. Ilyen körülmények között a vihar kitérőre a liberális berkekben igen rövid időn belül várható, ha csak időközben valamilyen újabb fordulat be nem következik... A Duca—Bratianu Vintila tanácskozás atmoszférájára jellemző az a két politikust ábrázoló karrikatura,

mely az egyik fővárosi lapban látott napvilágot. Duca és Bratianu kimért hidegséggel néznek egymás szemébe.

Duca: Hogy érzi magát a kura után, Bratianu ur?

Vintila: Köszönöm, nagyon megerősödtem. Elmondhat bátran mindent, amit akar...

Goga Averescu ellen

A jelek szerint azonban az alvezérlázadás az averescanusoknál is kitört, megzavarva azt a harmónikus viszonyt, melyben eddig Averescu marsall és Goga Octavian éltek. Ismeretes, hogy Goga lelkes híve annak a kormányformának, melyet a különböző pártokból összeszedett személyiségek alkotnának. Averescu marsall nagy feltűnést keltő vezércikkében a következőképpen nyilatkozott erről a kombinációról:

„A személyiségek kormánya a valóságban a kiskiklottak, hajótöröttek és arrivisták kormánya volna.”

Goga Octavian pedig ezt a kormányformát támogatja teljes erejéből, Averescu marsall minden lesújtó véleményével szemben.

Maniu táviratilag cáfolta meg a Duna-Európáról Párizsban megjelent nyilatkozatát

Bucuresti—Bukarest, augusztus 29. A Matin egyik munkatársa, Henry de Korab nemrég Bukarestben járt és intervjuját csinált Maniuval és Mihalacheval. A Maniu-intervju, amely a dunai államok konföderációjáról, másszóval a Duna-Európáról szólt, a Matin szenzációként állította be. Az Uj Kelet is közölte minden kommentár nélkül. Maniu tegnap megcáfolta a Matin-intervju. Badaconsyól tegnap táviratilag intézkedett, hogy a miniszterelnökség adja ki a következő kommunikékét:

„A Matin augusztus 26-i száma nyilatkozatát közöl, amit a miniszterelnök Henry de Korabnak adott volna. Felvagyunk hatalmazva, hogy a legkategorikusabban megcáfoljuk ezt az intervju. A miniszterelnök fogadta ugyan kihallgatáson az újságíró s

eszmecserét is folytatott vele, ezt azonban az újságíró tévesen közölte, úgy lényegében, mint formájában.”

A Matin Mihalache nyilatkozatát is leközi, amelyből a lapok eddig csak az agrárreform helytelen végrehajtásáról és a mezőgazdasági érdekek rendszeres elhanyagolásáról szóló részt közölték. Az intervjuinak azonban vannak egyéb érdekességei is. A Matin tudósítója szerint Mihalache előbb visszapillantást vetett az agrárreform előtti és utáni gazdasági helyzetre s azt mondta, hogy régebben a termelők termékeiket közvetlenül adták el a külföldnek, ma pedig kénytelenek az agrárreform által okozott nehézségek miatt a közvetítőket igénybe venni. Így az árak Romániában különböznek a többi államok áraitól. Beszélte arról is, hogy a közvetítők ki-

használják a parasztszok s így arra kell törekedni, hogy a mezőgazdasági államok blokkja létrejőjön, mert csak ilyen képes az eladást és egységes termelést biztosítani. Ennek a mozgalomnak az élén áll Románia és a legteljesebb mértékben híve a mezőgazdasági államok blokkjának. Mihalache ezután beszélt a Maniu-kormány mentő lépéseiről a mezőgazdák érdekében, akiknek nagyszámban gépeket adott, amelyek árából 25 százalékot az állam visel és résztvevői kedvezményt is biztosít. De mindez nem elég, mindent el kell követni, hogy a 30—40 százalékos differencia a gabona külföldi ár itthoni ára között szűnjön meg. Az orosz dumping a román agrárizmusnak legnagyobb ellensége, de ő már felkészült, hogy a dumping ellen felvegye a harcot.

Ismét tüzriadalom volt Máramaros-szigeten

Az egyik nagy máramarosszigeti zsidó templom szomszédságában leégett két ház és egy jégverem — A zsinagógát sikerült megmenteni a tüztől

Sighetul-Marmatiei—Máramarossziget, augusztus 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjszaka ismét tüzriadalom verte fel Máramarossziget csendjét. Tizenkét óra után néhány perccel Máramarossziget egyik zsidó temploma „Machzike Tora” közvetlen közelében gyulladt Kaufmann Jenő sörraktárának egyik épülete, az ugynevezett jégverem. Ez az épület ugyszólván percek forgása alatt a lángok martalékává lett s a tűz rövidesen átharapzott a zsinagógát jobb és baloldaltól körülvevő lakóházakra. A tűz felverte álmából a város lakosságát, amely megdöbbenve látta, hogy a felszegi zsidók nagy templomát a pusztulás veszedelme fenyegeti. A város zsidósága még mindig a zsidó templomában történetek hatása alatt áll és a tűz kitérését követő első pillanatokban felmerült a kérdés, hogy vajon nincs-e összefüggés a templom melletti épületek gyulladása s a néhány hét előtti gyújtogatás között.

Pozitív választ a máramarosszigeti hatóságok természetesen nem tudtak adni erre a kérdésre. Tény az, hogy a jégverem gyulladása meglehetősen titokzatos körülmények között történt, mit még csak egy valószínű feltevés sem tudnak eddig megmagyarázni a hatóságok. Sötétségben tapogatózik a nyomozás, olyan sötétségben, amelyből nem esodlatos, ha kiburjánzanak a fantasztikusabb verziók is. Eppen a tűz keletkezésének ez a titokzatosága az, amely tápot ad a megriadt emberek között keringő verzióknak, ez a titokzatoság, melynek megvilágítását egyelőre hiába várja a közvélemény.

Hogyan keletkezett a tűz a máramarosszigeti tüzről alábbi tudósításunk számol be:

A Timár és Hajnal ucca sarkán áll Machzike Tora zsinagóga. Közvetlen szomszédságában a Timár uccai oldalon a Kaufmann Jenő sörraktáros háza, míg a Hajnal uccai szárnyon Kis Károly háza fekszik. Ugy Kaufmannak, mint Kisnek, van egy-egy az udvaron lévő épületük is, amelyekben albérlők laknak. Kaufmann Jenő egyik albérlője Gemuth Manóné, aki kis gyermeke mellett virrasztva töltötte éjszakáját. Tizenkét óra után néhány perccel arra lett figyelmes, hogy az udvar megvilágosodik és lángok fénye csapódik be a szobájába. Kirohant az udvarra és meglátta, hogy az udvaron lévő jégverem épülete lángokban áll. Kihívására felbredtek a szomszédos házak lakói, akik hiányos éjjeli öltözékben rohantak elő a szélrózsa minden irányából. Körülbelül egy félóra elteltével a helyszínre érkeztek a tűzoltók is. Addig azonban a tűz áterjedt a Kis Kaufmann udvarokon lévő lakóépületekre is, amelyek már menthetetlennek látszottak.

A templom megmenekült a tüztől. A templom két tűz közé került s mindkét irányból tartani lehetett attól, hogy a lángok a templom épületére is áterjedjenek. A templom ajtaját feltörték és a benne lévő értékes tórákat biztonságba helyezték. A tűzoltóknak azonban a kivonult katonaság segítségével sikerült a tűz tovaterjedését megakadályozni. A jégverem és két lakóház leégett.

Jaroszláv Hasek:

Infanterist Svejck Viszontagságai a nagy háboruban I.

A világháború egyetlen humoros, satirikus regénye, amely méltán sorakozik világirodalom halhatatlanná vált humoros művei közé. Három film és több színdarab készült ebből a regényből, amelyben Svejck, aki olyan bolond, hogy már bölcsnek is elnevezhet, mond véleményt emberekről, intézményekről, de úgy, hogy a könnyűnyelvű ki a kacagástól és nevetéstől.

Ara 95 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Ma délelőtt megindult a vizsgálat a tűz keletkezési okának megállapítására. Kiszálltak a helyszínre Chindris főügyész, Piller vizsgálóbíró és a rendőrség emberei. Kihallgatták Kaufmann Jenőt, aki elmondta, hogy a jégvermet már mintegy két éve nem használta. A veremben ezalatt különböző gyúlékony anyagok, mint szalma stb. gyűltek fel. Kauffmann kijelentette végül, hogy fo-

galma sínesen róla, hogyan keletkezett a tűz a jégveremben, mert a helyiségben már hetek óta egy lélek sem járt.

Nem tudták megállapítani a tűz okát

Felmerült az a verzió, hogy Kaufmann házával szomszédos Mátyás Koppel pékmester műhelyének kéményéből kiugró szikra gyújtotta volna fel a jégve-

rem zsindeley tetőzetét. Ezt a verziót azonban el kellett ejteni, egyrészt, mert a pékműhely kéménye dupla szikrafogóval van ellátva, másrészt pedig az összes szemtanuk állítása szerint a jégverem épülete ugyszólván mind a négy sarkában egyszerre égett, ami csak úgy történhetett meg, hogy az épületet belülről gyulladt ki. Amennyiben először a tetőzet fogott volna tüzet, úgy azt hamarabb észrevették volna s a tűz lokalizálása is könnyebben megtörténhetett volna.

A leégett két ház és a jégverem félmillió értékét képvisel. A máramarosszigeti hatóságok a tartomány igazgatóságoknak s a belügyminisztériumnak továbbított távirati jelentésükben hangsúlyozták, hogy a tűz okát mindeddig nem lehetett megállapítani.

Sorozatos botrányok és verekedések közepette készülődik Németország a választásokra

A breslauer választási gyűlésen beszéde közben szívszélhűdés érte a szocialista szónokot

Berlin, augusztus 29. A birodalom minden részében erősen készülődnek a szeptember közepén megrendendő birodalmi választásokra. A választásokat éles harcok előzik meg, amelyek sokhelyen verekedéssé fajulnak el. A Breslau melletti Peiskerwitzben a nemzeti szocialisták és a szociáldemokrata munkások között egy választógyűlésen olyan verekedés támadt, hogy kilenc embert be kellett szállítani a breslauer közpórházba. A sebesültek közül egy munkás sebeibe bele is halt, miután megoperálták. Érdekes, hogy a közszegben nem akadt egyetlen vendéglős, aki terméket odaadta volna a gyűlés céljaira, úgy hogy a gyűlést szabad ég alatt tartották meg.

Breslauban a szociáldemokraták gyűlést hirdettek, amelyen az ottani szakszervezetek egyik vezetőfőfia, Krumm

szocialista tanácsos fel akarta olvasni a szocializmus, vagy nemzeti szocializmus című értekezését. A szocialisták a gyűlést akadémiikus jellegűnek hirdették és felhívták a nemzeti szocialistákat, hogy vegyenek részt a vitában, amelyet — ugymondották — megfelelő módon akarnak tartani. Az előadást azonban nem lehetett megtartani, mert Krummot, az előadót, szívszélhűdés érte és el kellett vinni a kórházba. Az elmaradt előadás helyett a szociáldemokraták közül néhányan mérsékelt hangú beszédet tartottak, azonban a nemzeti szocialisták állandóan zavarták őket. A beszédek elhangzása után nemzeti szocialista szónokok jelentkeztek szólásra, akiket a szociáldemokraták azonban nyugodtan meghallgattak. Amikor felszólltak az ülést, mégis verekedésre

került a sor, úgy hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie. Számos letartóztatás történt. Egész éjjelig az uccakon állandó esetepaté zajlott, úgy hogy a rendőrök több esetben használták gumibotjaikat.

Augsburgban Koch Weser volt birodalmi miniszter tartott nagy beszédet, amelyet azonban a nemzeti szocialisták közbekiáltásokkal zavartak. A gyűlés végén verekedés támadt, úgy hogy a rendőröknek kellett eltávolítaniuk a rendbontókat. Egy Moric Rogger nevű kereskedőt véresre vertek. Rogger eszméletlen állapotban vitték be a városi kórházba. Koblenzben hasonlóképpen verekedést provokáltak a nemzeti szocialisták azon a gyűlésen, amelyen Rheinbaben báró ismertette a német állampárt céljait.

„Tulajdonos helyett örök bérlőt kellett volna csinálni a parasztból”

Szenzációs vita egy karlsbadi kávéházban Popovici pénzügyminiszter részvételével a mezőgazdasági tartozások szanálásáról

Bucuresti Bukarest, augusztus 29. Az Adevarul rendkívül érdekes tudósítást közöl a Karlsbadban nyaraló politikai szerkesztője, dr. Blumenfeld-Serutator tollából. Blumenfeld dr. résztvett egy összejövetelen, amelyen romániai politikuskok, újságírók voltak jelen, köztük Popovici Mihály pénzügyminiszter is. Az esős idő elől az Imperial szálló egy lakosztályába visszavonulva a romániai furdóvondégek elbeszéléstek az ország aktuális problémáiról s ezek között elsősorban a mezőgazdasági tartozások szanálásáról. A társalgást egy bankár indítja be, aki mindenekelőtt is felteszi a kérdést:

Öríznedni kell a bankprobléma nyilvános megvitatásától

— Miért kellett nyilvános vitát rendezni egy ilyen kényes kérdésben, mikor a vitának oly kellemetlen visszahatásai lehetnek az ország hitelére a külföldön?

— Ettől eltekintve — folytatta a bankár — nem értem, hogyan lehetett oly könnyelműen beledobni a vitába a bankok problémáját. Hogyan a társaságokban óvakodni kell a nők feletti vitáról, mert abból könnyen kellemetlenség származhatik az embernek, éppúgy a gazdasági életben öríznedni kell a bankprobléma megvitatásától. Ez a kérdés a legkényesebb pontja a gazdasági helyzeteknek. Bankok fölött vitázni egyértelmű a hitel veszélyeztetésével, mert könnyen pánikot idézhet elő a betétesek között.

A vitába itt beleszólt Popovici Mihály pénzügyminiszter is, aki a következőket mondta:

Nem kell beszélni, de cselekedni kell

— Ha a bankokról van szó, elismerem, hogy nem kell beszélni, de azon a véleményen vagyok, hogy igenis cselekedni kell. A jelenlegi állapot nem tartható fenn tovább. A közönségnek joga van bizonyos garanciá-

kat kérni, ha egy bank létezéséről van szó. Eppen ezért mihelyt a pénzügyminisztérium élére kerültem, a tanulmányi hivatalnak kiadtam ezt a problémát tüzetes megvilágítás végett. A tanulmányozás eredményeit rövidesen törvényjavaslattá fogjuk átváltóztatni.

„És ha a szanálás dacára sem lesz rentabilis a mezőgazdaság?”

— Térjünk vissza a mezőgazdasági adósságok szanálásához — szólt közbe egy szociológus. — Mi történik, kérem, ha szanáljuk a mezőgazdaságot s aztán megint nem lesz rentabilis? Nem lesznek a nagy és kis mezőgazdák ismét tele adósságokkal? A legjobb megoldás az erőszakos likvidálás. A nemzetgazdaság nem fog szenvedni. Leszegényednek azok, akiket olesón kiürösítanak? Meggazdagodnak azok, akik megvásárolják a földet. A szociális oldala? Igen, de itt önként adódik a kérdés, hogyan lesznek visszacserezhetőek a milliárdok, melyekkel a mezőgazdasági adósságokat szanáltuk? Hogyan lesz visszacserezhető a paraszttól akár kamat formájában is a szanálásra adott pénz? Akkor fogunk majd a kényszereladáshoz nyulni? És akkor nem lesz veszélyeztetve a társadalmi rend? Az emberek elfelejtik, hogy olyan ország vagyunk, mely állandóan áldozatokat hozott a parasztokért: kisajátítást, konfiskálást, adósságelengedést stb. A legnagyobb hiba az volt, hogy végleges tulajdonossá tettük a parasztot a kisajátítással, ahelyett, hogy örök bérlőt csináltunk volna belőle. Ebben az esetben nem vettek volna fel oly könnyen kölcsönöket s az uzsorakamatszédők karmaiból is megmenekültek volna.

— Hagyjuk a multat — szakította közbe Popovici pénzügyminiszter. —

Egy dolog bizonyos. Azokat a milliárdokat, melyeket esetleg a mezőgazdasági szanálásba be kell fektetni, vissza kell szerezni. Az állam nem tudna egy újabb terhet elviselni.

Százhusz százalék kell a szanálásra

— Még nem jutottunk el ideig, — válaszolja a bankár. — Nem tudjuk egyelőre, mennyi kell a szanáláshoz, huszmilliárd, vagy hatvan? Milyen tartozás terhel egy hektárt? Ötezer lej, ahogyan Manolescu állítja, vagy háromezer? Van azonban egy másik probléma is: az összes földművelők szanálандók lesznek? Igen fontos kérdés, mert a szanálás teljes művelet kell, hogy legyen. Ha az adósnak csak tíz százalék tartozása marad a piacon, már nincs szanálva. Százhusz százalékot kell neki adni. Százszázalékot, hogy tartozásait kifizethesse és huszat, hogy legyen mivel munkához fognia. Még egyszer tehát: szanáljuk az összes földművelőket, azokat is, akiknek kétszáz ezer lej vagyonuk és ötszáz ezer lej tartozásuk van, vagy csak aokat, akiknek tartozásaik fedik vagyonukat.

— A második probléma 7, vagy 8 százalékos produkáló kötelezvényt fognak a hitelezőnek a jelenlegi váltó és jelzálog garancia helyett adni. Mi lesz azonban azokkal a járadékpapirokkal, melyek csak 5 százalékot hoznak? Azonnal piacra fogják dobni őket s a katasztrófális esés elkerülhetetlen lesz. A közhitelre még gyászosabb következmények várnak. A nagyszámú vidéki kisbankoknak be kell majd zárni, mert teljesen immobilizálva lesznek.

— Természetes dolog, — zárta be a beszélgetésnek ezt a részét Popovici Mihály pénzügyminiszter, — hogy a megoldásokat nagy óvatossággal kell majd alkalmazni. Am nem kevésbé igaz az is, hogy a mai helyzetben az államnak feltétlenül közbe kell lépni a mezőgazdasági adósságok érdekében. A közeljövő meg fogja mutatni, hogy ez milyen feltételek mellett fog történni.

ártmány (szafa) „NEPTUN”

PENY

YÁVAL!!

lan
könnű
sen
hajthato

nagyság, barmetre megfelel

ei 125

lus 35 lej költételezéssel — romániai sító

nerva
esti 1. str.
oveanu 10

szóltak: dr. Meir
(dr. Alfonso Pa-
Num (Tel-Aviv),
palesztinai Thora-
nevében üdvözöl-

nemet agudista já-
bó tömegek által la-
en alapítanak me-
meket és gyarakat
a hithű zsidóknak
arra, hogy külön-
sajátítsanak.

megjelent Hollan-
kongresszus tagjai
szesítettek. Henry
meleg szavakkal
és megemlékezett
örvényekről és ren-
a holland törvény
hozott az utóbbi
állási érzületének
séri a zsidó gyé-
részét, akik sem-
között nem szegül-
llandióban az álla-
rnak szombaton
ót a zsidó hadköte-
gálat alól is men-
a postán és egyéb
alkalmazott zsidó
zemenő kedvezmé-
megtarthatóság

(Frankfurt) köve-
ak egy szombato-
szervezetét, amely
son oda, hogy a zsi-
megvédelmeztesse
ba, hogy minden-
ak vallási alapon
tanácsot és külön-
est szolgáló intéz-
amizrahi és a Poa-
errenézve mintájá-
zményeknek. A fia-
lyák felé kell irá-
nesterség ugyaní-
bb létalap, mint a
vagy a kiskereske-

lberstadt) sajnál-
jelentékeny része-
örténő gyűjtési ak-
iferensül viseltetik
ség pénztárosa me-
gényből, amelyben
bolond, hogy már bölcsnek is elne-
het, mond véleményt emberekről, in-
tézményekről, de úgy, hogy a könnyű-
nyelvű ki a kacagástól és nevetéstől.

gy hirdetései ere-
hirdessen az

Weizmann nagy politikai expozéja az Actions-comitée berlini ülésén

Éles vita volt az arab kérdéstről a hitachdut, mizrachi és revizionista delegátusok között

Berlin, augusztus 29. Közölte az Uj Kelet, hogy Berlinben megnyílt az Akciókomitée ülése. A megnyitó ülésen Weizmann nem jelenhetett meg és csak augusztus 25-én jött el a tanácskozássokra. Weizmann elnök közölte, hogy csak a mai napon szerzett tudomást a mandátumbizottságnak a Népszövetséghez intézett jelentéséről és az ezt követő angol választról. Most már abban a helyzetben van, hogy állást is foglalhasson a fontos okmányokkal szemben. Mindenekelőtt ismertette az 1929 augusztusi vérengzéseket, a Shaw-bizottság kizárásának és jelentésének előzményeit. Sir John Hope Simpson kiküldetését, a munkás bevándorlás felfüggesztését, a Fehér Könyv ügyét egészen a mandátumbizottság jelentéséig és az angol válaszig.

Weizmann expozéja

Weizmann elnök véleménye szerint az angol kormány szemére veti a mandátumbizottságnak, hogy tíz éven át semmiféle kritikai megjegyzése nem volt a mandátárius kormány tevékenységével szemben. Jelentékenynek tartja az angol kormány ama ígéretét, hogy Palesztinában való konstruktív programmal akarja megoldani a problémát. Elvárjuk, — ugymond Weizmann — hogy az állami földek és a telkek, ugyancsak a bevándorlás és a Jewish Agencyvel való együttműködés kérdésében a mandátum alapján vállalt nemzetközi kötelezettségek szellemében fog a kormány eljárni. *Semmilyen más programot nem akceptálhatunk.* Ha a kormány azon az állásponton van, hogy nincs más teendője, minthogy megteremtse a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének előfeltételeit, míg nekünk az a kötelezettségünk, hogy építsük nemzeti otthonunkat, akkor mi ezt az elvet akceptáljuk. De elvárjuk, hogy munkánk feltételei a mandátum és a Balfour-deklaráció határozatainak megfelelően jöjjenek létre. Senki az utolsó év élénk vitái és eszmecseréi közben nem tett szemrehányás nekünk abban a tekintetben, hogy feladatunkat nem teljesítettük volna. Olyan teljesítményeink vannak, amelyeket bátran állíthatunk nagy nemzeteknek a kolonizáció terén elért eredményei mellé. Hajlandók vagyunk a jövőben bizalomteljesen együttműködni a kormánnyal, ha ez a közreműködés lehetővé válik számunkra olyan módon, amely megfelel a fennálló jogi alapelveknek, az újjáépítés szükségességének és ügyünk méltóságának.

Dr. Viktor Jakobsohn rámutat arra, hogy a mandátumbizottság nem akceptálja a Shaw-jelentés konkluzióit. A mandátumbizottság jelentése határozottan kifejezi, hogy a vállalt kötelezettségeket Palesztina összalakosságának javára végre lehet hajtani, ha a kormány politikáját konstruktív szándékok vezérik.

Vita a Brit Salomról

A 26-i gyűlésen H. Farstein kijelenté, hogy nem bízik azokban a reményekben, amiket az elnök az angol kormány beígért konstruktív programjával szemben támaszt. Már eddig is megbocsáthatatlan hibák történtek. Tíz éven át nem mondták meg tisztán, hogy mit akarunk elérni Erec Jiszráelben. A Shaw-bizottság tárgyalásai alatt bizonytalan magatartásunkkal azt a szerepet játszottuk, mintha mi lettünk volna a gyilkosok és a bűnösök. Sokkal súlyosabb a Brit Salom ideológiája, mint azok a visszahatások, amiket elszenvedtünk a gyakorlati Palesztina-munkánk során. Hogyan nyerhetjük meg az ifjúságot, ha lemondunk a cionizmus alapelméjéről: a zsidó államról.

Ben Gurion (munkáspárt) óvatosságra int. Támadhatjuk az angol kormány egyes rendelkezéseit, de nem indíthatunk harcot Anglia ellen, amely a mi nemzetközi támaszunk. Ajánlja, hogy az Angliával és az arabokkal való együttműködés konstruktív politikáját folytassuk. A Brit Salomtól nem az arab kérdésben való felfogás választja őt el, hanem az a meggyőződés, hogy Palesztinában a zsidó bevándorlók mil-

liói számára van hely, anélkül, hogy ki kellene szorítani az arabokat. Az igazság az, hogy mind a két nép számára hely van az országban és az igazság az, hogy mi nagyon jól meg tudjuk érteni magunkat az arabokkal. Politikai nehézségeink a mandátárius hatalommal objektívek: Ezek a nehézségek az arabok ottlétéből fakadnak. Eppen ezért fontos, hogy elintézzük ezt a problémát. Elvégre az arabok döntő politikai tényezők az országban és nem elegendő, hogy nyilatkozatokat tegyünk békés szándékainkról, hanem be kell vezetnünk az együttműködés aktív politikáját.

Abraham Goldberg (Amerika): Sajnálatos, hogy az arab probléma nagy jelentőségére az események hívták fel figyelmünket. Nem szeretem a Brit Salomot, de be kell ismerjem, hogy a Brit Salom fennállása óta folyton az arab problémát hangoztatja. Hol maradt vezetőink arab politikája?

Sok lehetősége van a politikai és gyakorlati munkának

Szonok beszéde további során kijelenté, hogy nem pesszimista a dolgok további fejlődését illetően, minthogy a politikai és gyakorlati munka számára még sok lehetőség adódik. Ezeket a lehetőségeket ki kell aknázni. Ha eddig is helyesen dolgoztunk volna és mégis hajótörést szenvedtünk, akkor pesszimizmus támadt volna fel benne. Végül egy

politikai bizottság megteremtését javasolja, amely készítsen elő egy olyan kongresszust, amelyen jövőbeli munkánk céltudatos jelszavai jussanak kifejezésre.

A revizionisták támadása

Meir Grossmann revizionista kritizálta a londoni executive magatartását, amely teljesen csődöt mondott. A revizionisták arra kényszerültek, hogy politikai munkájuk egy részét az executive-től függetlenül végezzék el. Azt hiszi, hogy elérkezett annak az ideje, hogy politikai offenzívát indítsunk. A mostani executive helyet kell csinálnia egy revizionista executive számára.

Dr. Mossinsohn Grossmannal szemben hangsúlyozza, hogy hamis az a beállítás, mintha Weizmannak része lenne abban, ha politikai nehézségeink támadnak. Nem Weizmann ennek az oka, hanem objektív helyzetünk és az a tény, hogy tízmillió arab és háromszázmillió mohamedán nagy erőt képvisel.

Twerszky (hitachdut) és Grünbaum éleshangú beszédei után Szokolow a tanácskozássok elnöke figyelmezteti a szónokokat, hogy ne ragadtassák el magukat és kéri, hogy a tárgyat a politikai bizottságban konkrét módon tanácskozzák meg.

Ezután a gyűlést másnapra halasztották.

Szélsőséges elemek kerültek be az új hindu nacionalista végrehajtó-bizottságba

Revolveres merényletet követtek el a bengáliai rendőrség főfelügyelője és főparancsnoka ellen

London, augusztus 29. A Delhiben letartóztatott hindu nacionalista vezetőket 6-6 hónapi börtönbüntetéssel sújtották. A végrehajtó bizottság új alakult. Három le nem tartóztatott, régi bizottsági tag mellé hat hindu és hat mohamedán szélsőségest választottak be az új végrehajtó bizottságba. Hír szerint a hónap utolsó napjára tüntetéseket és a polgári engedelmes-

ség nagyobbarányu, demonstratív megtagadását készítik elő.

London, augusztus 29. Kalkuttai jelentés közli, hogy a bengáliai rendőrség főfelügyelője és egy rendőrfőparancsnok ellen tegnap nyílt uccas revolveres merényletet követtek el. Mindkét főtisztviselő súlyosan megsebesült.

Félhivatalosan cáfolják az angol koalíciós kormány alakulásáról és az új választások kiírásáról elterjedt híreket

Eredményei biztatnak a liberálisok és a kormány tárgyalásai

London, augusztus 29. A Press Association a kormány és a liberálisok megbeszélései nyomán támadt hírekkel kapcsolatban beavatott helyről származó információk alapján cáfolja a koalíciós kormány megalakulásának lehetőségéről, tárcaváltozásokról és kiírandó új általános választásokról szóló híreket. Jólinformált körökben

valószínűnek tartják, hogy a két párt vezetősége közötti tárgyalások eredményesek lesznek, ami az ősz folyamán a munkanélküliség enyhítésére irányuló törekvések során kétségtelenül éreztetni fogja jó hatását és növelni fogja a kormány stabilitását a birodalmi és az indiai alkotmányozó konferencia tartamára.

Tizennégy kérdésre kell felelni a decemberi népszámláláson

Az épületeket és a lakásokat is összeszámlálják a népszámlálás alkalmából — Kisebbségi nyelven is ki lehet tölteni a népszámlálási lapokat

Bucuresti—Bukarest, augusztus 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A munkaügyi minisztérium elkészítette a népszámlálást elrendelő törvény végrehajtási utasítását. Három hónap múlva egy királyi dekrétum után megállapítandó napon, előreláthatólag decemberben, meg fogják ejteni a népszámlálást az egész ország területén,

melynek lakosságát a következő két kategóriába osztják:

Jogszerinti és tényleges lakosság

1. Jogszerinti lakosság. Ezalatt az olyan lakosok értendők, kik az illető községben rendes lakóhellyel bírnak, függetlenül attól, hogy a népszámlálás

napján jelen voltak-e az illető községben, vagy sem.

2. Tényleges lakosság. Ide számolnak azok, akik a népszámlálás pillanatában valamely helységben tartózkodnak, függetlenül attól, hogy való illetőségük, vagy csak pillanatilag voltak ott található. Utmutatásul a két kategória megállapítására népszámlálás napját megelőző éjszaka fog szolgálni.

A népszámlálási úrlapon a következő kérdésekre kell Románia lakosainak válaszolni:

1. Nem.
2. Kor.
3. Családi állapot.
4. Gyermeknek száma.
5. Születési hely.
6. Vallás.
7. Anyanyelv.
8. Nemzet.
9. Állampolgárság.
10. Állatvalói helyzet. (Supusenita)
11. Iskolai végzettség.
12. Foglalkozás, hivatás.
13. Az illető foglalkozásában elfoglalt helyzet.
14. Látható testi hiányosság.

Külön fogják a lakásokra és épületekre, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatokra vonatkozó adatok összegyűjteni.

Háztartások szerint történő az összeírás

A lakosok összeírása úgy városokban és falvakban háztartások szerint fog megtörténni. Az egyes népszámlálási úrlapon feltüntetendők lesznek mindazok a személyek, akik közeli háztartásban élnek, függetlenül attól, hogy családi kapcsolatokban állnak egymással, vagy sem. Az illető háztartáshoz tekintetnek azok a szolgálók vagy munkások, akik gazdáik házában laknak. Valamely háztartásban lakó katonák külön háztartást képeznek hasonlóképpen a kolostorok szerzetesei is. Valamely háztartás egyetlen személyt is foglalhat magában. Azok a személyek, akik a népszámlálás napján román hajókon fognak tartózkodni, az illető hajó személyzetével együtt a hajóskapitány rendelkezésére bocsátott listára fogják magukat felvettetni.

Tizenöt nappal a népszámlálás megkezdése előtt meg fogják számlálni az épületeket s az azokban lévő lakásokat. Ugyanakkor adatokat fognak gyűjteni az illető házakban lakó személyek számáról, valamint a háztartásuk berendezkedéséről. A szállások, menedékhelyek tulajdonosai és szállásadók tartoznak közölni a birtokukban lévő összes adatokat azokról a személyekről, akik a népszámlálás megelőző éjszakát náluk töltötték.

A kisebbséglakta területen kisebbségi nyelven is kiállíthatók a lapok

A kisebbséglakta területeken a népszámlálási úrlap a kisebbségi lakosság anyanyelvéhez mérten még a következő nyelveken is ki lesz állítva: német, magyar, orosz, bolgár és török. Amennyiben a bejelentő személy nem tud románul, úgy a kisebbségi nyelven kitöltött úrlap adatait az államnyelven a népszámlálást végző egyén köteles kitölteni. A népszámlálás igazgatósága népszámlálási szkeciókra fogja a városokat és falvakat beosztani.

Ha szolid és megbízható
helyről **LIBAZSIR** szükségletét be-
akarja **szerezni, írjon**
vagy kérjen **aránylatot**
אברהם קליין or. kóser
zsir és baromficsarnokból Oradea, Saguna 6.
Alapítva 1912
Szállítás postán és vasuton saját bődönben.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Ujonnan átalakítva, új vezetéssel szombaton 30-an megnyílik a Newyork étterme
Elsőrendű Jazz-zene!

„Máramaros...
A ki
Sighet—Máramaros...
tus 29. (Az Uj Kelet...
Máramaros...
évek óta válto...
Rengeteg anki...
cikkert termelt...
ma, az eredmé...
den maradt a...
ben maradt a...
hijján Máram...
értékei is felt...
be mentek. A...
sorvad és hal...
megye jobb...
maholnap men...
nak lesz kitévé...
tanács auguszt...
bakerült a me...
moruságának...
Jenő dr. meg...
indítványt t...
duljon felirat...
tárja fel előt...
beít, mutasson...
megoldásának...
kódót kérje me...
marosi nyome...
A királyhoz...
vege így szól:

Felség!
Legyen szab...
azokra az ok...
pen előidéztek...
ben és termész...
vámegye, mind...
dacára, ide j...
Máramaros...
re történet k...
megyénket „H...
felé irányuló...
elsősorban a...
egykor híres...
re mért eddig...
csapást. Az...
nyebb része a...
szemben az er...
mán Máramar...
élenken világ...
vetkezett munk...
dig, míg a faip...
ság nem állott...
kitartásáról is...
kás — nagy ne...
talált munkaalk...
ben, részben...
ben. A gazdasá...
mas üzemeket...
és a sok ezer...
özönlött és mind...
számra dagaszt...
séget.

A vasut...
Máramaros...
a helytelen...
intézkedések...
megcsappant...
megyében áll...
selők, fuvaros...
mosok munkan...
beeséssel vár...
A fenti tény...
be kell venn...
laja a mezőgaz...
alkalmatlan...
A uti összek...
kovina irány...
és életveszély...
ban vannak, m...
galmat hihetle...
és egyenesen...
ros természeti...
és klimatikus...
A vízszabály...
gyét sürün bor...
árvizek.

Es
Márai:
c. új könyve. Ara...
266 lej. Utá...
jizetve
Lepa

„Máramaros lakossága nélkülözi a megélhetési feltételek minimális lehetőségeit“

A király elé tárja nyomorúságát a haldokló Máramaros megye

Mi az oka a máramarosi nyomornak és mi a megoldás útja

Sighet—Máramarossziget, augusztus 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Máramaros megye szerencsétlensége évek óta változatlanul napirenden van. Rengeteg anketát és még több újság-cikket termelt ki a máramarosi probléma, az eredmény pedig az, hogy minden maradt a régi. Minden a régi-ben maradt és kellő óvintézkedések híján Máramaros még megmaradt értékei is feltartózatlanul veszendőbe mentek. A sok tudós doktor között sorvad és haldoklik Máramaros és a megye jobb sorsra méltó lakossága ma holnap menthetetlenül az éhenhalásnak lesz kitéve. A máramarosi megyei tanács augusztus 28-i ülésén újra szóba került a megye egyre fokozódó nyomorúságának problémája és Harsányi Jenő dr. megyebizottsági tag azt az indítványt tette, hogy a megye forduljon felirattal Károly királyhoz, tárja fel előtte Máramaros megye sebeit, mutasson rá a súlyos problémák megoldásának módjaira és az uralkodót kérje meg intervencióra a máramarosi nyomor leküzdése érdekében. A királyhoz intézendő felirat szövege így szól:

Mi az oka a máramarosi nyomornak

Felség!

Legyen szabad röviden rámutatni azokra az okokra, melyek szükségképpen előidézték azt, hogy ez a kincsekben és természeti szépségekben gazdag vármegye, minden természeti adottsága dacára, ide jutott.

Máramaros megye eseh és román részre történt kettéosztása megfosztotta vármegyénket „Hinterlandjától“, nyugat felé irányuló közlekedési eszközeitől. Ez elsősorban a kereskedelemre, iparra és egykor híres állat- és gyümölcstermesztésre mért eddig mély, helyrehozhatatlan esapást. Az erdőállomány jelentékenyebb része a eseh oldalon maradt, ezzel szemben az erdőmunkások zöme a román Máramarosban él, mely kontraszt élénken világít rá a fokozatosan bekövetkezett munkanélküliségre. Mindaddig, míg a faiparban a mai súlyos válság nem állott be, a szerénységéről és kitartásáról ismert máramarosi munkások — nagy nehézségek árán bár, — de talált munkaalkalmat részben a megyében, részben Erdély és Regát erdőseiben. A gazdasági válság ezeket a hatalmas üzemeket leépítésre kényszerítette és a sok ezer máramarosi munkás visszavonult és minden átmenet nélkül óriási számban dagasztotta a munkanélküliséget.

A vasuti összeköttetések hiánya

Máramaros egykor híres fatermelése a helytelen és szakszerűtlen hivatalos intézkedések következtében teljesen megesapant. A fűrészüzemek az egész megyében állnak, a munkások, tisztviselők, fuvarosok, tutajosok és napszámosok munkanélküli légiói sötét kétségbeeséssel várják a fejleményeket.

A fenti tények mellett még figyelembe kell vennünk, hogy Máramaros talaja a mezőgazdasági művelésre teljesen alkalmatlan. A megyének nincsen vasuti összeköttetése Erdély, Szilágy és Bukovina irányában. Országutjai teljesen és életveszélyesen elhanyagolt állapotban vannak, mely az áru- és személyforgalmat hihetetlen mérvben megbénítja és egyenesen lehetetlenné teszi Máramaros természeti szépségeinek, kincseinek és klimatikus helyeinek érvényesülését. A vízszabályozás hiánya miatt a megyét sűrűn borítják el katasztrofális árvizek.

Esemény

Márai: Zendülők

c. uj könyve. Ara füzve 198 lej. kötve 266 lej. Utánvétellel, vagy előre jizetve frankó küldi

Lepage Cluj

Elérkezett az idő a probléma nyugateurópai megoldására

Egyszóval leszögezhetjük, hogy Máramaros megye népessége a mai adottságok között nélkülözi a megélhetési lehetőségek minimális feltételeit is és természetes magyarázatát adják azoknak az elkeseredett szociális kilengéseknek, melyek eddig ismeretlenek voltak a türelmes és szerényigényű máramarosi lakosság előtt és amely mozgalmak — amint azt a jelek mutatják — egy általános jellegű kitérésben fognak végződni. Ezeket a szomorú tényeket és az esetleges konzervenciákat nemcsak mi, hanem a kormány nemrégben itt járt küldöttei, Andrei professor államtitkár ur és dr. Moldovan erdélyi tartományi igazgató ur is leszögezték a kormányhoz intézett hivatalos jelentésükben.

Máramaros megye tanácsa elérkezettnek látja az időt arra, hogy a „Máramarosi Probléma“ radikálisan és nyugateurópai szellemben megoldassék, annál is inkább, mert azt nemcsak lokális, hanem az állam magasabb érdekei is megkívánják.

Mi a teendő?

Mindezeket figyelembe véve, Máramaros megye tanácsa fontosnak és elődáz-

hatatlannak találja a következő intézkedéseket:

a) A közvetlen vasutvonalak kiépítését Erdély, Bukovina és a Szilágyáság irányában és pedig Visó-Salva, Borsa-Jacobi, Sighetul-Marmatiei és Baia-Mare között.

Ezen vasutvonalak kiépítése nemcsak ipari és kereskedelmi, hanem magasabb stratégiai szempontokból is fontosak. Máramaros megye ezáltal bekapcsolódik az ország gazdasági vérkeringésébe, ipara és kereskedelme fellendülne, természeti szépségei, kincsei, klimatikus helyei megfelelő érvényesülési lehetőségekhez jutnának. Az ezzel kapcsolatos 15—20 éves munkaprogram állandó munkaalkalmakkal látná el a munkások tizezreit, a lakosság minden rétege egy bizonyos fokú anyagi konszolidációt érne el, az ingatlanok általános értékelkedése folytán fokozódik az ipar és kereskedelem hitelképessége, mely körülmenyek kedvezően befolyásolnák az általános kultúrnívónak emelkedését is.

b) Az országutaknak, hidaknak, vízműveknek, — melyek ezidőszaktól igen sürgető feladatnak, — rendbehozása, a vizek szabályozása a katasztrofális árvizek megakadályozása végett.

c) A megye területén lévő állami és magán-erdőségek racionális kihasználá-

Peru után most Argentínában készül a forradalom

Buenos Ayres egész helyőrségét riadókészültségbe helyezték, mert a kormány forradalmi felkeléstől tart

Irigoyen elnök rendkívüli ülészakra hívta össze a parlamentet

A perui forradalmi kormány minden tárcáját magasrangú katonatisztek vették át

Newyork, augusztus 29. Az Associated Pressnek jelentik Buenos Ayresből, hogy az argentin fővárosban a hatóságok zavargások kitérésétől tartanak és ehhez képest nagyarányú biztonsági rendszabályokat fogantatosítottak. Irigoyen köztársasági elnök palotáját és a minisztériumokat gépfegyveres milícia őrzi és a főváros csaknem egész helyőrsége riadókészültségben áll. Beavatott helyről származó információk szerint a kormány értesítette a vasutársaságokat, hogy vidéki központokból katonai transzporthoz szállítási előfeltételeit teremtsék meg.

Ma éjszaka Irigoyen elnöknek a katonaság főparancsnoka és két bizalmas minisztere megbeszélést tartottak a helyzetről és a teendőkről.

A fővárosban a hatósági intézkedések miatt különböző verziók vannak forgalomban. A legvalószínűbb, hogy egyes katonai vezetők forradalmat készítettek elő, melynek a kormány nyomára jött. Az embereken észlelhető nyugtalanság és idegességen kívül a rendkívüli események előjelének legfeljebb az tekinthető, hogy a telefonszolgálat alkalmazzai 24 óras tüntető sztrájkba kezdtek.

Buenos Ayres, augusztus 29. A belpolitikai életben újabb kiéleződés következett be. A kormány a középületek őrzésének szigorítására adott ki rendelkezést.

Irigoyen köztársasági elnök szeptember 8-ra rendkívüli ülészakra hívta össze a parlamentet.

A távbeszélő alkalmazottak sztrájkjában 6000 alkalmazott vesz részt, de azért a szolgálatot, ha nehézségek között is, fenntartják.

Newyork, augusztus 29. Limai jelentés szerint Sanchez Cerro ezredes, a dél-európai forradalmárok vezére s az új kormány feje tárcát nem tartott meg magának. Kormányában bajtársai, mindannyian magasrangú katonatisztek foglalnak helyet. Cerro a fővárosban a sajtó munkatársainak kijelentette, hogy a közigazgatási vezetőket kicseréli, de az új főtisztviselők kizárólag polgári személyek lesznek.

Szerinte a forradalomnak el kellett következnie, mert a helyzet türelmetlen volt.

Ő azért ragadta magához a kezdeményezést, mert a polgári lakosság vezetőitől kezdeményező szerepet hónapokon át hiába várt. A newyorki lapokhoz

Három szó precizozza a vidéki zsidó szülő lelki megnyugvását: timisoarai kóser fiuinternátus

sa annak szem előtt tartásával, hogy a szabad kereskedelem elve a legteljesebben érvényesüljön, az állam munkakörét korlátozza a törvényes ellenőrzésre, tartózkodja attól, hogy a hivatásos kereskedelemmel szemben, mint konkurráló fél lépjen fel. Az eddigi tapasztalatok szomorúan és bőségesen igazolják, hogy a kincstári magángazdálkodás úgy szociális, mint anyagi szempontokból, rendkívüli hátrányokkal járt.

d) A vízenenergia kihasználása az elektrifikálás programjának megvalósításával, melybe belekapcsolandó a szomszédos Szatmár, Szilágy, Nasaud és Somes megyék.

e) A megye ásványokban és ásványvizekben gazdag altalajának kihasználása, mely szakértők véleményei szerint rendkívüli lehetőségeket rejt magában.

Külföldi tőke segítségét kell igénybe venni

A fennvázolt program fokozatos megvalósítása az egyedüli radikális kivezető utat a mai szerencsétlen helyzetből. Ez a program egyszerűsége miatt megoldandó a máramarosi kérdést. Ennek megoldása — amennyiben az állam mai pénzügyi helyzete azt nem tenné lehetővé, — a külföldi tőke és vállalkozás segítségével nagyon könnyen és szerencsésen megoldható volna rekompenciációs alapon.

Eddig szól a Harsányi Jenő dr. által beterjesztett felirati szöveg. Máramaros megye lakossága bizalommal tekint a király elé terjesztendő felirat sorsa felé és ettől a lépéstől várja a máramarosi probléma végleges megoldását.

érkezett távirati jelentések azt közlik, hogy a vidéki városok közigazgatási hatóságai és helyőrségei rendre elismerik az új helyzetet és az új rezsimet hűségükről biztosítják.

Párizs, augusztus 29. Limai jelentés szerint Cerro ezredes kormányának tagjai letették a hivatali esküt és megkezdtek hivatali tevékenységüket. A perui lapok ismertetik az új miniszterelnök eddigi pályafutását. Cerro 41 éves és Augusto B. Leguía elnöksége alatt száműzetésben élt. Hosszu ideig a spanyol idegen légióban teljesített szolgálatot és az afrikai harcokban kitüntette magát. A sajtó elismeri az új miniszterelnök katonai és emberi nagyszerű kvalitásait.

— A varsói városi közgyűlés ülésén Treviranus beszédével foglalkoztak. Var sából jelentik: A városi közgyűlés ülésén Treviranus német birodalmi miniszter beszédével foglalkoztak és határozatban kívánták megszögeztetni, hogy a lengyel nép az ország határait utolsó csepp vérig védeni fogja.

— Zita nem üdvözölte Albrechtet! Párizsból jelentik: A Chicago Tribune értesülése szerint Zita excelszárné környezetében megcáfolják azt a világsajtóban elterjesztett híradást, hogy Zita üdvözölő táviratot intézett volna Albrecht főherceghez házasságkötése alkalmából.

— Egy düsseldorfi kereskedő üvegablakos koporsót csináltatott feleségének, hogy holtá után is láthassa. Düsseldorfból jelentik: Egy düsseldorfi borkereskedő, aki imádásig szerette feleségét, annak halála után üvegablakos koporsót csináltatott nejeinek és a holttestet bebalzsamoztatta. A holttest a szalóban állította fel, éjszakánként mellette aludt és már két hónapja állandóan nézte felesége testét. A lakók feljelentették, mire a hatóság elrendelte a temetést.

Nagyvárad

Zsidó Fiuinternátus

Oradea, Str. Delavrancea 17. (Ritook Zs.-u.)

A nagyváradai Társulati Kereskedelmi, az Orth. Gimnázium és a Zsidó Liceummal kapcsolatos Elsőrendű kóserellátás. A növendékek szaktanárok által való előkészítése. Felvilágosítással szolgál az internátus igazgatója Szilágyi Adolf Lic. tanár

Prospektust kívánatra díjtalanul küldünk!

megbízható

R szükségletét beszerzési, irjon ajánlatot

IN orth. kóser

ól Oradea, Saguna 6, 1912

ton saját bőrdőnben.

LENT KÖNYVET UJ KELET AN.

erme

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **AZ AVIVA BARISSZIA** táncestélye ma este 9 órakor lesz a Salom Klub helyiségében.

— **Félmillió dolláros kártérítési per Newyork polgármestere ellen.** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Cash volt newyorki városi marsall félmillió dolláros kártérítési pert készít indítani Walker főpolgármester ellen, aki a város szolgálatából való elbocsátását megtagadta.

— **KÉT CSEH ÉS EGY JUGOSZLAV REPÜLŐGÉP ÉRKEZETT ELSŐNEK VARSÓBA.** Varsóból jelentik: A lengyelországi és kizárólagos területek feletti turarepülés során tegnap este elsőnek két csehszlovák és egy jugoszláv repülőgép érkezett a lengyel főváros repülőterére.

— **Filmbemutató az Edison mozgóban.** Az uccai plakátok két „szenzációs” sőt „világraszóló” filmet hirdettek. Ennyi dícséretnek nem lehet ellentánni s az ember elmegy, hogy le ne maradjon a világattrakcióról. Elmegy és azzal a meggyőződéssel távozik, hogy kár volt a nagy reklámmért és a sok szép jelzőért. A bemutatott filmek ugyanis, — melyek közül az egyik a „Fehér sejk” című romantikus címet viseli, a másik az „Elűnt végrendelet” címet. — a legtipikusabb kültekei attrakciók, melyeknek művésziértékénél csak az unalmaságuk nagyobb. És ez a tény hatalmas felbennünket arra a kritikai megállapításra, hogy egy olyan mozgóban, melynek környékén intelligens közönség is nagyszámú lakik, — még sem lehet a legalantasabb izlésnek hódolni, ha ezt a hódolatot még oly pompázó reklám-frázisok mögé is rejtik. Itt az ideje, hogy általában leszámoljunk — a filmkultúra területén is — azzal a kényelmes állásponttal, hogy a közönség „ugyis bevesz mindent.” Nem, ebből elég volt. Elég volt a Janesi és Juliska filmekből, a limonádé-dramákból, a hazug romantikákból, — komoly művészi filmeket kérünk.

— **Százmillió zloty irányított elő a lengyel kormány egy kikötő fejlesztésére.** Varsóból jelentik: A lengyel kormány a korridorban fekvő Gdingen kikötő utas vasúthalozatának kiépítésére és a kikötői raktárházak és más berendezések fejlesztésére százmillió zloty irányított elő erre a költségvetési évre.

— **EGY KONZORCIUM AUTÓBUSZKÖZLEKÉDEST LÉTESÍT CALAIS ÉS KONSTANTINAPOLY KÖZÖTT.** Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt angol tervről ad hírt, mely szerint az európai autóbusszközlekedés megvalósítása érdekében egy konzorcium hatalmas tőkével Calais—Konstantinápoly közötti közlekedés lebonyolítása érdekében 88 A. 1. névvel autótutakat akar kiépíteni Európán át. Az utnak Varsó felé is lenne elágazása.

— **Sirkőavatás.** Az orth. Chevra Kadisa a családdal egyetértőleg ezúton hozza az érdeklődők tudomására, hogy a Chevra Kadisa volt elnöke, az orth. hitközség alelnöke, néhai Neumann Mór nak sirkőve folyó hó 31-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz felavatva, a Feleki uti régi orth. temetőben.

— **A francia kormány szabályozza a gyarmati bennszülöttek munkafeltételeit.** Genfből jelentik: A lapokhoz érkezett jelentések szerint a francia kormány közelebből új alapokra készült fektetni afrikai gyarmatainak a bennszülöttek által teljesítendő munka szabályait.

— **A timisoarai zsidó fiúceum, leánygimnázium és fiú felső kereskedelmi iskola összes nyilvánosjogi osztályai a beiratkozás 1930 augusztus 25—31-ig tart.** Az újonnan beiratkozó tanulók a 11 lej bélyeggel ellátott felvételi kérvényekhez csatolni tartoznak iskolai, születési és újraoltási bizonyítványt. A javító vizsgálatra utasított tanulók előjegyzése 1930 augusztus 25—31, beiratása pedig 1930 szeptember 6—8-ig történik. A beiratási határidőn túl jelentkező tanulók csak külön engedéllyel iratkozhatnak be.

A kolozsvári tanács legközelebbi ülésén megválasztják a négy alpolgármestert

A péntekre kitűzött tanácsülést elhalasztották

Cluj—Kolozsvár, augusztus 29. Dr. Mihali Tivadar polgármester ma délelőtt 10 órára hívta össze Kolozsvár tanácsának közgyűlését, hogy az állandó bizottság hatáskörét és a közgyűlés működési szabályzatát megállapítsa. Mihali Tivadar polgármester az ülés megnyitása után megállapította, hogy a tanács tagok közül mindössze tizenketten vannak jelen, a közgyűlés tehát nem határozatképes s így annak elnapolása válik szükségessé. A román blokk részéről ekkor felszólalt Candra (liberális) és tiltakozott az elhalasztás ellen, azt állítván, hogy a nemzeti-parasztpartí—magyarpartí kartell tagjai a gyűlésre eljöttek, de aztán a gyűlés megkezdése előtt, taktikázásból, eltávoztak a város házáról. Csoportjukkal találkozott is a

kapu alatt.

A polgármester a tiltakozást nem vette tudomásul, miután az ülés jogilag nincs megtartva. Erre Bornemisza Sebastianus kérte, hogy a hiányzó tanács tagok neveit írják össze azért, mert a törvény szerint harmadszori indokolatlan távolmaradás esetén mindegyiket 5000 lej pénzbüntetéssel kell sújtani. Mihali polgármester megállapította, hogy a jelenlévő tizenkét tanács tag neve jegyzőkönyvbe van vezetve s így a hiányzó nevek könnyen megállapíthatók. Ezzel felemelkedett az elnöki székből és az ülés tagjai szétoszlottak.

Az újonnan összehívandó közgyűlésre valószínűleg napirendre tűzik az alpolgármesterek választását is.

Milyen trüffel játszotta ki az amerikai hatóságokat Jack Diamond, Al Capone csikágói bandájának egyik hirhedt vezére?

London, augusztus 29. Úgyes trüffel játszotta ki az angol és az amerikai hatóságokat Jack Diamond, Al Capone csikágói bandájának egyik hirhedt vezére. Diamondot már napok óta körözték az amerikai és az angol rendőrhatalóságok, miután a múlt héten az a hír terjedt el, hogy a bandavezér megszökött Amerikából és utban van Anglia felé. Először a Bremen-en keresték, mert a Norddeutscher Lloyd közlése szerint a múlt héten valóban váltottak jegyet Jack Diamond névre a német luxushajóra, később azonban kiderült, hogy a jegyváltás csak Diamond trükkje volt és hogy

a bandita nem foglalta el a kibérelt kabint. Ezután egy angol hajón nyomoztak utána, de csak annyit tudtak megállapítani, hogy Diamond a newyorki kikötőben tényleg felszállt a szóban forgó hajóra.

Mire a hajó a nyílt tengerre ért, Diamond már nyomtalanul eltűnt és azt hiszik, hogy az éj leple alatt szökött meg motorcsónakon a gözösről. A hatóságok most már bizonyosra veszik, hogy az egész szökes csak trükk volt és hogy Diamond továbbra is az Egyesült Államokban tartózkodik.

Meggyilkolt két asszonyt és elbarrikádozta magát

A Potsdam melletti week-end-telepen elkövetett gyilkosság tettesét hosszas harc után elfogták

Potsdam, augusztus 29. A Potsdam mellett fekvő week-end-telepen esütörtökön délelőtt különös kettős gyilkosság történt. Egy ötvenéves férfi megölt két asszonyt a parkban két asszony, akik a kertészetben dolgoztak és erkölcstelen ajánlatot tettek nekik. A két nő elszaladt, mire a férfi revolvért rántott és addig lövöldözött utánuk, amíg mindketten holtan rogytak össze. A gyilkos a szomszéd erdőbe menekült. Az erdőt rendőrség vette körül.

A kettős gyilkosság tettesét hosszas tűzharc után a késő délutáni órákban ártalmatlanná tették. Az erdőt átkuta-

tása közben a rendőrök egy bokor tövében rátaláltak a gyilkosra, aki azonban elmenekült előlük. Az erdő szélén álló házikójába szaladt, elbarrikádozta magát és vadul tüzelni kezdett revolveréből üldözőire. A rendőrök viszonozták a tüzelést és negyedórát tartó harc után az egyik golyó oly súlyosan megsebesítette a gyilkost, hogy kénytelen volt abbahagyni a harcot. A rendőrök eszméletlenül találták meg kunyhója ajtaján mögött. A férfinál, aki a potsdami helyi érdekű vasút váltóóra, három töltött revolvért és többszáz darab revolvértöltényt találtak.

— **Eljegyzés.** Mózes Magda Apanagyfalu és Goldstein Sándor Szászrégen jegyesek.

— **A Standard Oil Company nyújt stabilizációs kölcsönt Spanyolországban.** Londonból jelentik: A Standard Oil Company of New-Jersey elnöke Londonba utazott, hogy a százmillió dolláros spanyol államkölcsönszerződés ügyét véglegesen lebonyolítsa. A kölcsön a pezeta stabilizációjának céljait szolgálja és a petróleum és gázolin eladási árából lesz visszafizetendő. A kölcsön ellenében a Standard Oil és a Royal Dutch megkapják a petróleummonopóliumot és a spanyol piacot román petróleummal fogják ellátni.

— **A hányfnyuadi országos vásárt a szokástól eltérően szeptember 15-én és 16-án fogják megtartani.**

— **STRASSBURG UCCAIN HAT NÉMET CSÁSZÁRHÜ DALOKAT ÉNEKELT...** Párizsból jelentik: Strassburgban a rendőrség tegnap le tartóztatott hat németet, akik császárhü dalokat énekelve járták végig a város főutonalait. A le tartóztatottak német állampolgárok. Személyazonosságuk megállapítása után a német hatásra toloncolták és kiutasították őket Franciaországból.

— **Terjeszkedik a Bata-cipőgyár.** Breslauból jelentik: A Bata-cipőgyár a felső sziléziai Klodnitzban új gyárat készült felállítani. A porosz minisztérium a gyár területvásárlásaihoz megadta bejegyzését.

Schwartz Menyhért né külföldi mintára berendezett ort.
Zsidó leánynevelő intézete
(Internátusa) ORADEA Str. Saguna (Kapucinus ucca) 9. sz. alatt
Prospektus A beiratások megkezdődtek

Szidi Thall a Magyar Színházban

Teffner Adolphe vezetése alatt álló zsidó színtársulat, miután két estét nagy sikerrel Décsen vendégszerepeltek, városunkba visszatértek. A közönség, amely az elmúlt két estétől, valóságos jótéteménynek tartja a mai időkben, hogyha a mindennapi gondokat egy-két órára gondtalan kacagás váltja fel. Kacagásban pedig ugyancsak volt része annak, aki Teffner briliáns, humoros alakításait látta. Szidi Thall, aki a legbájosabb zsidó szubrett, őstehetségét ugyancsak bebizonyította, amikor egy-egy előadás keretében sokféle jellemet alakított, mindmégannyit tökéletes hűséggel és nagy művészettel. Enkel, táncol, mókázik, dirigál, kacagat, megríkat és gondolkodóba ejti a nézőt. Nagyon komoly jövő és ígéretes karrier előtt áll. Nagyon megérdemelte a közönség meleg ovációját a gyakran megisméltető és percekig tartó nyíltzsinati tapsot. Az ünneplésből erősen kijutott méltó partnerének, Teffner Adolphenak, aki úgy komikus, mint komoly szerepekben egyaránt jó, ugy-szintén Simoviciné asszonynak, aki egy öregasszony szerepét sok bájos humorral játszotta meg. A szombat esti előadáshoz, mely 11 órakor fog kezdődni, már a jegyek nagyrésze elkelt, ami annál jelentősebb, mert a színtársulat minden előzetes reklám nélkül toppant be Kolozsvárra és maga a közönség csinált a színháznak propagandát.

— **Hevesi Piroka** zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operaénekes, énektanár, nyaralásukból hazatértek és lakásukon találhatók naponta délután 5—8 órakor. Str. Regina Maria 22. II. (Deák Ferenc ucca.)

— **MEGKEZDÖDÖTT A HAGGIBOR HÁZI TENNISVERSENYE.** Tegnap délután kezdetét vette a Haggibor házi tennisversenye, az egyesület összes játékosainak részvételével. A verseny iránt, mely hivatala lesz a Haggibor kerekkes pontos ranglistáját megállapítani, nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Szeptember közepére várják Tromsöbe az André sarkkutató holttestét hozó ágyunaszád.** Stockholmól jelentik: A svéd hadügyminisztérium a Svenskund ágyunaszádát küldötte ki az észak-norvégiai partvidékre André észak-sarkkutató mérnök és társai holttestének hazaszállítására. A svéd kormány azt az utasítást adta, hogy a holttesteket Tromsöben bekövetkező bebalzamoszás után azonnal hozzák Stockholmba. Az ágyunaszádnak a svéd fővárosba érkezését szeptember közepére várják. Tegnap Tromsöből két repülőgép indult a sarki tenger feletti útra, hogy a Bratvaag expedíciós hajót, amely a sarkkutatók holttestét hozza, a tromsői kikötőbe kísérjék.

— **A DÉLKINAI NACIONALISTÁK BEVETTÉK CSINANFU ERŐDÖVÉT.** Londonból jelentik: Sanghaji jelentések szerint a délkinai nacionalisták csapatai bevették Csinnanfu erődövét. A kommunista felkelők rendetlenül menekülnek a város környékéről.

— **HÉTFŐN VÉGET ÉR AZ ÉSZAKFRANCIAORSZÁGI NAGY SZTRAJK.** Párizsból jelentik: Jól informált körökben biztosra veszik, hogy az északfranciaországi sztrájk hétfőn véget ér, mert a munkaadók engedtek merevségükből s a közvetítő javaslatot a munkásság vezetői is hajlandóknak nyilatkoztak elfogadni.

— **Pilóta élet-halálharcra az óriás kigyóval a fellegek fölött.** Newyorkból jelentik: Egyik amerikai repülőgép veszedelmes utassal indult utnak Scot Citybe. Termetes lábában óriás-kigyót szállított. A kigyó érthetetlen módon kibúj a lábából és megtámadta a pilótát. Néhány száz méter magasságban izgalmas harc indult meg a pilóta és támadója között, a pilóta teljes erejéből igyekezett lerázni magáról a köréje csavarodott állatot, de minden erőfeszítése hiabavalónak bizonyult. Nagynehezen sikerült kényszerleszállást eszközölnie. A kigyót megölték, de még az utolsó pillanatban megmarta a pilótát, akit súlyos sérüléseivel kórházba szállítottak.

A gyilkosnak özvegyoltá

Egy gyáros munkástól hogy eltüntesse a ságának szemta büntény D

Párizs, augusztus 29. A rendőrség a gyárosról rántotta a pal ezelőtt titokzatosan eltűnt 38 éves vezető. Az orvos lapított meg és a sági vizsgálatra művezetőt arzenum mérgezés nem okozatosan történt.

Kezdetben a gyáros seregére irányult, nyek folytán a látszott az a feltevést a gyilkos. A jával boldog csak hallgatás alkalmat varba volt s miké ták, azt a szentat hogy urának megölte meg a férjét.

Az utóbbi idő után mindig a munkást és villás szel és sörrel kétkedés után a rosszullétről par is. A munkásas totta ezt, hogy a jó ételhez nem legutóbbi vasárnap azelőtt szombat csorázott. Az asszünő volt, hogy irányban is nem semmi motívum nézve, hogy a gyáros munkását. A ny szenzációs felfedés. Kisült, a Bailles Ernő 19 szombaton meg munkás tudott. társ között nézet munkás tartozko az időben. Storm detonációt hallott a terembe, Baill sebtől vérezve, mellette Leprine ben állott. Lepri Bailles öngyilkos munkást, hogy valljon. Egyben hogy élete vég Storm meg hogy a gyáros azonban hallgato napon gazdag d rostól. A gyáros özvegyét nőül v felt attól, hogy hatja. Ezért mér azonban halálos gyónt feleségét töztatta a gyáros világlósságot akart terü bünygyre.

Uj kelet vendé

Ezen lap előzetes

2

Kedvezmény

Kedvezményt olé (menet kivéve) mód kiadóhivatalával léte ján

Magyar Nemzeti Kamar

előadásaira szóló mé kintettel a nagy ke színhájjegy rende előbb ve

PARK S

Buc

szomban a Keleti oldalával. (Niz

all
házban

tése alatt álló
két estén át
endégszerepel-
tértek. A kö-
két két este-
társulat játé-
nyek tartja a
a mindennapi
gondtalan ka-
gásban pedig
nak, aki Teff-
lakításait lát-
legbájosabb
gét ugyancsak
egy-egy elő-
jellemet alaki-
kéletes hűség-
Énekel, tán-
acaglat, meg-
jti a nézőt.
ígéretes kar-
egéremelte a
gát a gyakran
g tartó nyilt-
plésből erősen
nek, Teffner
omikus, mint
aránt jó, ugy-
szonyrak, aki
t sok bájos
t. A szombat
1 órakor fog
nagyrésze el-
sebb, mert a
üzetes reklám
lozsvára és
a színháznak

ngoraművész-
nékes, éneka-
rkezték és la-
ata délután 5—
Maria 22. II.

A HAGGIB-
ZVERSENYE.
vette a Hag-
nye, az egyesü-
résvételeivel. A
va lesz a Hag-
nglistáját meg-
lés nyilvánul

várják Trom-
b holttestét ho-
mból jelentik:
um a Svensk-
te ki az észak-
Andrée észak-
rsai holttesté-
svéd kormány
gy a holtteste-
kező bebalzsa-
hozzák Stock-
ak a svéd fővá-
r közepére vár-
két repülőgép-
etti utra, hogy
ajót, amely a
zza, a tromsói

ACIONALIS-
CSINANFU
ból jelentik:
int a délkinai
bevették Csi-
nunisták felke-
lnek a város

ET ER AZ
ZÁGI NAGY
jelentik: Jól-
tosra veszik,
szági sztrájk
a munkaadók
s a közvetítő
vezetői is haj-
elfogadni.

a az óriás ki-
Neyyorkból je-
repülőgép ve-
atnak Scot Ci-
óriás-kigyót
tlen módon ki-
adta a pilótát.
sságban izgal-
lító és táma-
erejéből igye-
köréje esava-
n erőfeszítése
Nagynehezen
st eszközölnie.
még az utolsó
ilótát, akit su-
szállítottak.

A gyilkos áldozatá- nak özvegyét vezeti oltárhoz

Egy gyáros munkását megmérgezte, hogy eltüntesse egy korábbi gyilkos-ságának szentanuáját — Szenzációs büntény Dünkirchenben

Párizs, augusztus 29. Dünkirehenben a rendőrség egy év előtti gyilkos-ságról rántotta le a leplet. Par nap-pal ezelőtt titokzatos körülmények kö-zött elhalt a 38 éves Storm Abel mű-vezető. Az orvos súlyos mérgezést áll-papított meg és a hullát kiadták bír-ósági vizsgálatra. Kisült, hogy Storm mű-vezetőt arzénal mérgezték meg és a mérgezés nem egyszerre, hanem fo-kozatosan történt.

Kezdetben a gyanu a munkás fele-ségére irányult, azonban a körülmé-nyek folytán teljesen lehetetlennek látszott az a feltevés, hogy az asszony volt a gyilkos. Tizenkétéves fiacská-jával boldog családi életet élt. A ki-hallgatás alkalmával az asszony za-varba volt s mikor keresztüzt alá fog-ták, azt a szenzációs kijelentést tette, hogy urának munkaadója, a gyáros ölte meg a férjét.

Az utóbbi időben a gyáros munka után mindig magához invitálta a munkást és villájában hideg imbisz-szel és sörrrel kínálta meg. Az ilyen étkezés után a munkás otthon mindig rosszul éltől panaszkodott, sőt hányt is. A munkás család annak tulajdoni-totta ezt, hogy a munkás a szokatlan jó ételhez nem volt hozzászokva. A legutóbbi vasárnap Storm meghalt, de azelőtt szombat este a gyárosnál va-csorázott. Az asszony vádjá olyan fel-tűnő volt, hogy a rendőrség ebben az irányban is nyomozni kezdett, bár semmi motívum nem merült fel arra nézve, hogy a gyáros ölte volna meg munkását. A nyomozás során azonban szenzációs felfedezésre jutott a rend-őrség. Kisült, hogy a gyáros társát, Bailles Ernót 1924 február 3-án, egy szombaton meggyilkolta és erről a munkás tudott. Ezen a napon a két társ között nézeteltérés volt és csak a munkás tartózkodott a gyárban abban az időben. Storm egyszerre csak heves detonációt hallott és amikor berohant a terembe, Bailles társtulajdonost lö-sebtől vérezve, haldokolva találta és mellette Leprince revolverrel a kezé-ben állott. Leprince kijelentette, hogy Bailles öngyilkos lett és megeskette a munkást, hogy ebben az értelemben valljon. Egyben biztosította arról is, hogy élete végéig gondoskodni fog Storm meg volt arról győződve, hogy a gyáros gyilkolta meg társát, azonban hallgatott, miután minden hó-naphal gazdag díjazást kapott a gyá-rustól. A gyáros meggyilkolt társának özvegyét nőül vette, azonban mindig félt attól, hogy Storm egyszer elárul-hatja. Ezért mérgezte meg. A munkás azonban halálos ágyán mindent meg-gyönt feleségének. A rendőrség letar-tóztatta a gyarost és feleségét és teljes világosságot akar deríteni a sötét hát-terű bűnygre.

Az utóbbi időben a gyáros munka után mindig magához invitálta a munkást és villájában hideg imbisz-szel és sörrrel kínálta meg. Az ilyen étkezés után a munkás otthon mindig rosszul éltől panaszkodott, sőt hányt is. A munkás család annak tulajdoni-totta ezt, hogy a munkás a szokatlan jó ételhez nem volt hozzászokva. A legutóbbi vasárnap Storm meghalt, de azelőtt szombat este a gyárosnál va-csorázott. Az asszony vádjá olyan fel-tűnő volt, hogy a rendőrség ebben az irányban is nyomozni kezdett, bár semmi motívum nem merült fel arra nézve, hogy a gyáros ölte volna meg munkását. A nyomozás során azonban szenzációs felfedezésre jutott a rend-őrség. Kisült, hogy a gyáros társát, Bailles Ernót 1924 február 3-án, egy szombaton meggyilkolta és erről a munkás tudott. Ezen a napon a két társ között nézeteltérés volt és csak a munkás tartózkodott a gyárban abban az időben. Storm egyszerre csak heves detonációt hallott és amikor berohant a terembe, Bailles társtulajdonost lö-sebtől vérezve, haldokolva találta és mellette Leprince revolverrel a kezé-ben állott. Leprince kijelentette, hogy Bailles öngyilkos lett és megeskette a munkást, hogy ebben az értelemben valljon. Egyben biztosította arról is, hogy élete végéig gondoskodni fog Storm meg volt arról győződve, hogy a gyáros gyilkolta meg társát, azonban hallgatott, miután minden hó-naphal gazdag díjazást kapott a gyá-rustól. A gyáros meggyilkolt társának özvegyét nőül vette, azonban mindig félt attól, hogy Storm egyszer elárul-hatja. Ezért mérgezte meg. A munkás azonban halálos ágyán mindent meg-gyönt feleségének. A rendőrség letar-tóztatta a gyarost és feleségét és teljes világosságot akar deríteni a sötét hát-terű bűnygre.

A HAGGIB-
ZVERSENYE.
vette a Hag-
nye, az egyesü-
résvételeivel. A
va lesz a Hag-
nglistáját meg-
lés nyilvánul

várják Trom-
b holttestét ho-
mból jelentik:
um a Svensk-
te ki az észak-
Andrée észak-
rsai holttesté-
svéd kormány
gy a holtteste-
kező bebalzsa-
hozzák Stock-
ak a svéd fővá-
r közepére vár-
két repülőgép-
etti utra, hogy
ajót, amely a
zza, a tromsói

ACIONALIS-
CSINANFU
ból jelentik:
int a délkinai
bevették Csi-
nunisták felke-
lnek a város

ET ER AZ
ZÁGI NAGY
jelentik: Jól-
tosra veszik,
szági sztrájk
a munkaadók
s a közvetítő
vezetői is haj-
elfogadni.

a az óriás ki-
Neyyorkból je-
repülőgép ve-
atnak Scot Ci-
óriás-kigyót
tlen módon ki-
adta a pilótát.
sságban izgal-
lító és táma-
erejéből igye-
köréje esava-
n erőfeszítése
Nagynehezen
st eszközölnie.
még az utolsó
ilótát, akit su-
szállítottak.

KÖZGAZDASÁG

Közös pénzegység Romániában és Jugoszláviában?

A román-jugoszláv konferencia titkaiból

Bucuresti—Bukarest, augusztus 29. A Manchester Guardian legutóbbi szá-mában hatalmas cikkben foglalkozik a román-jugoszláv konferenciával, vala-mint a készülő vámunióval. A lap a többi megállapításai köztöt egy egészen új momentumot hoz fel, amelyről a bel-földi lapok semmiféle hivatalos vagy nemhivatalos értesülést nem szereztek. A Manchester Guardian ugyanis kije-lenti, hogy a két állam delegátusai kö-

zött komoly tárgyalások folytak arra nézve, hogy Romániában és Jugoszlá-viában közös pénzegységet vezessenek be. Az angol lap cikke általános feltü-nést keltett bukaresti politikai körök-ben és a román lapok egyöntetűen ma-gyarazatot kérnek a kormánytól. Az ügy annál nagyobb horderejű, miután a Manchester Guardian feltétlenül ko-moly, megbízható sajtóorgánium.

Az erdélyi állatkereskedők, állattenyésztők és hizlaldák tulajdonosai meg-tartották tiltakozó gyűlésüket

Cluj—Kolozsvár, augusztus 29. Né-hány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy az erdélyi állatexportőrök, állat-tenyésztők és hizlaldák tulajdonosai a tartományi igazgatóságnál, Negrutiu agrár-főfelügyelő előtt szóbeli tiltako-zásukat fejezték ki amiatt, hogy a f. hó 20-án Nagyváradon megalakult állattenyésztők szindikátusa Erdély belső részeit is magának vindikálta, bár erre semmi megbízása nem volt és hogy szemszúrásból a vezetőségbe néhány erdélyi exportőrt is beválasztott.

A szóbeli tiltakozás jelentőségének megerősítése céljából tegnap délután 6 órakor az iparkamara tanácstermé-ben tiltakozó gyűlésre jöttek össze a Maros- és Szamosmente, Beszterce-naszód, Szilágy, Kolozsvár és Torda megye exportőrjei, állattenyésztői és hizlaldáinak tulajdonosai. A tiltakozó gyűlésen az exportőrök közül mintegy negyvenen jelentek meg és tilta-

kozó iratot szerkesztettek, amelyben a legerélyesebb állást foglalták el a Nagyváradon megalakult exportszindikátus ama tendenciája ellen, amely-lyel Erdély belső területén is ki akar-ja működését terjeszteni. A nagygyű-lésen jelenlevők, még azok is, akiket a nagyváradai szindikátus a vezetőség-be választott, leszögezték, hogy a nagyváradiak gyámkodására semmi szükség nincs, az erdélyi állatexport-őrök önmagukban is képesek szindiká-tust alapítani és ezért kérték a minisztert, vegye tudomásul tiltakozásu-kat addig is, amíg a szindikátust hi-vatalosan megalakítják.

A tiltakozó gyűlés ezzel a deklará-cióval véget is ért, a tiltakozó iratot ma küldik fel a földművelésügyi mi-niszterhez és a jövő hónap elején hi-vatalosan is megalakítják Kolozsvár székhellyel az Erdélyi Állatexport-őrök Szindikátusát.

Már is módosították az új vasuti tarifát

Szeptember elsejétől kezdve nem lesz gyorsáruforgalom a CFR vonalain — Az új teheráru díjszabás fontosabb részletei

Hosszas vajudas után a CFR vezér-igazgatósága befejezte az új teheráru-díjszabás összeállítását és az ideiglenes szolgálati példányokból néhány darab forgalomba is került. Jellemző azonban a vasutnál folyó gazdálkodásra, hogy a közönség használatára szánt díjsza-bási könyvek még augusztus 25-én, te-hát öt nappal a tarifa életbeléptetése előtt sem voltak szétosztva. sőt egész sereg állomás a maga szolgálati pél-dányát sem kapta meg eddig. Azt már csak kuriózumképpen említjük meg, hogy az új tarifáért 600 lej veszt a CFR az eddigi 100 lej helyett.

A még nyers házipéldány alapján an-nakidejéig ismertettük az új tarifa sé-relemesebb pontjait. A már kinyomta-tott példányokból megállapítható, hogy Vidrighin kénytelen volt a még meg sem jelent díjszabást már is módosi-tani.

A végleges tarifarendezések között van néhány, amely sérelmes volta miatt közelről érdeklí a szállítókat. A belforgalomban a CFR megszünteti a gyorsáruforgalmat. Ha a feladó vala-mely áru részére a feladókör irásban kéri a 45 százalékos iparpártolási ked-vezményt, akkor hivatalból és tekintet nélkül arra, hogy a feladásra kerülő áru az osztályozás alapján olesőbb díj-szabás szerint volna szállítandó, az árut a speciális „A” osztály díjtételei

alapján veszi fel a vasut, amely osztály pedig a 45 százalékos csökkentés mel-lett is magasabb a legdrágább díjsza-bás tételeinél. Jobb tehát, ha ilyen eset-ben a feladó nem kéri az iparpártolási kedvezmény alkalmazását.

A nyitott kocsiiban szállítandó ár-uknak a feladó kérésére fedett kocsi-ba való átrakásánál a jövőben is csak 20 százalék fuvardíjpotlékot kell fizetni és nem 25 százalékosat, ahogy eredetileg szölt a tarifa. A nyitl pálya egyes pent-jain berakandó árúkra vonatkozó sza-bályok is lényegesen módosultak a vég-leges szövegben. Darabárúknál az új díjszabás az eddigi 100 lej helyett 300 lej. Kocsirakományoknál az eddigi 300 lej helyett 500 lej készpénzelőleg nyuj-tását engedi meg, az ezért felszámítható provizitó pedig 1 százalékról 3 százalé-
ra emeli. Az élőállatok szállításánál a kocsi-fenek területe szerinti díjszabást állapít meg az új tarifa, a teljes kocsi-rakományokban szállított friss gyü-mölcs küldemények részére különleges szabályok lépnek életbe. Az új díjszabás nem tesz különbséget az új és a használt csomagolóedények díjszabása kö-zött. Teljes kocsi-rakományok (5000 vagy 10.000 kg) be és kirakása mindig a felek kötelessége lesz. A feladásnál minden árut hivatalból a vasut mér le. mázsá-lási díj felszámítása nélkül. Végül je-lentős sérelem még az, hogy a díjsza-

básból hiányzanak azok a táblázatok, amelyek a vasuti vámközvetítő irodák által szedhető kommissziós díjakat szab-ják meg, holott ezek körül a multban is rengeteg visszaélés történt.

Oroszország rotációs papírral akar-ja elárastani az európai országokat. Berlinből jelentik: Oroszország a fa, gabona, mangán és textil-dumping után azzal foglalkozik, hogy újság-papírost küldjön Európába, jóval ol-
esőbban, mint ahogy azt az illető or-
szágokban adják. Magyarországon már egy érdekltség tárgyalásokat is folytat, hogy újságpapírost hozhasson be Magyarországra, ahol tudvalevő-
leg nincsen rotációs papirgyár. A tár-
gyalások annyira előrehaladtak, hogy az érdekltség rövidesen Ber-
linbe küldi megbízottját, aki meg fog
állapodni a szovjet németországi kes-
reskedelmi expozitúrájával. Orosz-
országban az utolsó években nagy
papírszükséglet mutatkozott. Hogy ezt
eliminálják, a papirgyárakat erősen
kifejlesztették és most már ott tartan-
nak, hogy fölöslegük van papírárúk-
ban. A külföldi piacokat meglepetés-
szerűen érte Oroszországnak ez az el-
határozata. Általában azt hitték, hogy
Oroszország legutolsósorban fog pa-
pírt exportálni, mert hiszen a propa-
ganda miatt az országban is nagy
kelendőségük van a papírárúknak.

Uj fizetésképtelenségek Német-
szágban. Berlinből jelentik: M. Wolff
et Sohn bankcég jelentékeny passzi-
vakkal fizetésképtelen lett. — A Fried-
rich Hermann Seifert betéti társaság
fizetési zavarokba jutott. A cég hat-
van százalékos egyezséget ajánlott fel
hitelezőinek. — A Schieritz et Comp.
kárpitósáru cég Hamburgban beszü-
ntette fizetéseit. A passzívák félmillió
márkára rugnak. — A Hass et Wer-
theimer offenbachi bőrárugyár jelen-
téken passzívakkal inzolvens lett.

Javulnak a nemesfémek árai. Lon-
donból jelentik: Az utóbbi időben az
ezüst ára valamelyest javult. Mig
junius közepén Londonban az ezüst
unciaja 15^{1/2} volt, addig augusztus
elején az ezüstöt 15^{1/16} adták, most
pedig 16^{1/16}-dal. A javulás elsősorban
arra vezethető vissza, hogy a kínai kor-
mány elhatározta, hogy a valuta sta-
bilizálására kölcsönt vesz fel. Mexikó
az ezüst közgazdasági problémáinak
megvitatására világkonferenciát akar
összehívni, ez a szándéka azonban nem
talál kedvező fogadtatásra. — Az
északamerikai kormány a kínai pénz
stabilizálására ötszázmillió uncia
ezüstöt akar kölcsönözni.

Emelkednek a betétek Olaszország-
ban. Milánóból jelentik: Érdekes je-
lensége az olasz gazdasági életnek,
hogy mialatt a bankbetétek egészen
szokatlan módon emelkednek, addig a
részvények erősen visszaestek. A Banca
Comerciale Italiana az első félév-
ben 658 millió lírával több betétet tu-
dott gyűjteni, mint az elmúlt félév-
ben. A Banca di Napoli betétjei az év
első felében 1500 millió lírától 1850
millió lírára emelkedtek. A részvé-
nyek visszaesésére jellemző, hogy ju-
lius óta a Fiat 318-ról 253-ra, az Izotta
170-ről 155-re, a Banca di Italia 1815-
ről 1745-re esett.

אתרונים
הנני להודיע להל הנכבד כי
הבאתי גם השתא אתרונים
מפרדסי אח"בי בארצנו הקדוה
שה. כ"ב יגיעו עד ר"ה הב"על
לולבים והדסים ירקים ורעני-
נים מארץ ישראל ואמבר אותם
במחירים הכי זולים. להרבנים
הנ שליש"א ולסוחרים הנחה
גדולה. שמעון גלזנר
ירושלם
אדרסתי:
SIMON GLASNER CLUJ
Str. Tud. Vladimirescu 17.

**Uj kedvezmény
vendégeinknek**
Ezen lap előfizetőinek megelégedésére
nyújtott
20 %
kedvezményt szobaárainkból
10 %
kedvezményt olesó éttermi árainkból
(menut kivéve) módunkban van az UJ KELET
kiadóhivatalával létesített megállapodás alap-
ján kibővíteni
**Magyar Kir. Operaház
Nemzeti Színház
Kamara Színház**
előadásaira szóló mérsékelt áru jegyekkel. Te-
kintettel a nagy keresletre, kérjük szoba és
színhájjegy rendelését két-három nappal
előbb velünk közölni.
**PARK SZÁLLODA
Budapest**
szemben a Keleti pályaudvar érkezési
oldalával. (Nincs kocsiköltés.)

Mindenféle gyümölcsöt
(hullottat is) Farkas Lajos és Fia-cég gyümölcs és bor-
vesz párlat főzdeje
CLUJ, Strada Paris 45. sz. Telefonszám 9—34.

Színház—Mozi

A hollywoodi alvilág

A filmvárosnak is vannak banditái, akik érontják a felvételeket, hogy újra keresethez jussanak

Hollywood, 1930. augusztus

Hollywoodban csakis a film emberei élnek — és mégis, ennek a városnak is megvan az alvilága, sőt lehet mondani, az egyéni, speciális film-alvilága, amely egyáltalán nem hasonlítható a newyorkihoz, vagy a csikágóihoz.

A filmváros gonosztevői nem kegyetlenek és veszedelmesek, sőt azt lehet mondani, hogy vidámak és érdekesek. Azok között a filmemberek között, akik itt élnek, sok kis gonosztevő és csirkefogó él, az ugynevezett műterem-banditák, a filmgyárak rémei, akik olyan ügyesen és ötletesen dolgoznak, hogy sohasem lehet tettenérni őket.

Ime néhány kis történet a hollywoodi alvilág munkájából:

A francia forradalom filmjéről készül felvétel. A történelmi téren, amelyet film-mérnökök építettek fel, háromezer-kétszáz statisztát gyűjtenek össze, akik a forradalmi tömeget alkotják. Az egész társaságot két napra szerződötték és a filmfelvételeknek két nap alatt készen kell lenniük. Mindegyik filmstatiszta tíz dollárt kap naponta, — a két napra tehát husz dollárt. A főrendező lázasan dolgozik, hogy a tömegjelentet két nap alatt befejezze, mert ez a gyár számára 64 ezer dollár kiadást jelent, ami mégis egy kicsit drága dolog olyan jelenetért, amely a vásznon mindössze két percig tart!

A második napon hirtelen összedől egy nagy kulissza. Óriási rémület. Mérnökök sietnek elő, akik megállapítják, hogy egész éjszaka el fog tartani a kulissza újraépítése. A statisztákat, — a 3200 férfit és nőt, — tehát a harmadik napra is alkalmazni kell. És senki sem jön rá, hogy a kulisszát tíz-tizenkét ember döntötte össze, a műterem-banditák, csak azért, hogy egy nappal tovább legyen munkájuk és jövedelmük. Valóban sikerült így a tizenkettőjüknek összesen 120 dollárt külön megkeresni, — de az a százhusz dollár a gyárnak 3200 dollárjába került.

Beszélfilm-felvétel történik a szubadban. Az egész környéken halálos esendnek kell lennie. Egyszerre egy repülőgép jelenik meg a láthatáron, amelynek motorja zug és félelmes lármát csap. A repülőgép órákosszat kering a filmgyár fölött. A gyáros és a rendezők kétségbeesetten tépik a hajukat, mert e miatt a zavar miatt az egész segédzsemmélyzetet és a munkásokat a következő napra is be kell rendelni. És senki sem sejt, hogy a repülőgép pilótáját a műterem-banditák bérelték fel kétszáz dollárért, hogy zavarja meg a hangosfilm felvételét.

Egy filmgyár kétszáz körszakállas statisztát keres. A statiszták, akik hónapokig növesztették erre a célra a szakállukat, a kitűzött napon reggel 9 órakor jelentkeznek a filmgyárban. Egyszerre megjelenik egy kikiáltó és a következőket közli:

— Egy másik filmet kell felvennünk, amelyhez nem használhatunk szakállas statisztákat. Kétszáz teljesen simára borotvált arcra van szükségünk!

A kétszáz szakállas statiszta lóhalálában hazarohan, megborotválnak és gyorsan visszatér. Ekkor azonban egy filmgyári alkalmazott a következő szavakkal fordul a statisztákhoz:

— Gyorsan, gyorsan előre a kétszáz szakállas!

Es jelentkezik kétszáz szakállas statiszta. A konkurrencia! És akkor kiderül, hogy az első kikiáltó — egy film-bandita volt, aki ötven dollárt kapott a második számú szakállas csoporttól, hogy az első csoporttal, — amelynek megállapodása volt a gyárral és amely megrendelésre növesztett szakállt, — ezt a kis tréfát elkövesse és leborotváltassa a szakállukat.

Cowboy-felvétel. Százhusz lovas és százhusz ló. Hatvanöt lovas leesik és megsérül. A lovasokat szanatóriumba viszik, ahol hetekig ápolják és elsoran-

guan ellátják őket, — ráadásul pedig tekintélyes fájdalomdíjat is kapnak a gyártól, — illetve a biztosítótársaságtól, amelynél a vállalat minden szereplőjét biztosította. A lovasok, — kiderül, — mind szándékosan idézték elő a balesetüket: paprikával vadították meg a lovakat, hogy azok ledobálják őket. Mert mindenesetre többet ér hetekig gondtalanul, uri ellátásban a szanatóriumban élni, mint az egyetlen egy napi tíz dollár kereset után hónapokig éhezve várni, míg újra egyszer tíz dollárhoz juthatnak.

Egy főszereplő, egy híres filmesillag telefonál, hogy nem mehet a műterembe, mert hirtelen kínzó gyomorgöresöt kapott. A műterem orvost küld, aki gyomorméregzést állapít meg és kijelenti, hogy a művész legjobb esetben csak három hét múlva játszhat. Senki sem sejt, hogy a művészt egy film-bandita mérgezte meg. A fotografusok, technikusok és különböző munkások mindegyike kapják a fizetésüket, amíg a felvételek elkészülnek, — ezek tehát megvesztegettek a művész szakácsát, hogy anynyi mérget tegyen az ételbe, amitől nem hal ugyan meg az áldozat, — azonban néhány hétre munkásképtelenné válik. És így három-négy hétig hiába kell fizetnie a gyárnak néhány száz embert.

Ilyen és hasonló „gonosztevők” és trükkökből élnek a hollywoodi banditák.

A Magyar Színház irodájának közleményei

MA ESTE FÉLKILENCKOR FRUSKA

Ma este 11 órakor estjéni előadás zsidó operette-társulat.

A „Fruska” ma esti előadása kivételesen félkilenckor kezdődik.

Ejjeli előadás is lesz ma a Magyar Színházban. A Taffner vezetése alatt működő 24 tagú nagyszerű amerikai zsidó operette-társulat fogja eljátszani legbrillánsabb darabját, a „Jankale” című 3 felvonásos operettet, a főszerepben Sidy Thallal.

HOLNAP HÁROM BUCSUELŐADÁS ANTONIA, FRUSKA ÉS TAIFUN.

Holnap bevégződik a színházi idény. Bucsúképpen három előadást tart a színház, a holnapi nap folyamán. Három órakor az „Antónia”-t adják Poór Lili-vel a címszerepben, nagyon olcsó mozihelyarákkal. Hat órakor a „Fruska” című óriási sikerű új vígjátékunk lesz a harmadik előadása. Este kilenc órakor ünnepi előadás keretében bucsuzik a társulat.

Utoljára Tenger hősei és Biztosítsa magát.

Ma és holnap utoljára látható a Magyar Színházban ez a szenzációs kettős műsor, amely esütörtök óta valóságos lázban tartja Kolozsvár közönségét. A mai előadások kezdete félhárom, félöt és félhét órakor. Holnap vasárnap csak egy előadást tartanak. Délelőtt 11 órakor. Helyáruk valamennyi előadás alkalmával 20 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA

Szombaton este háromnegyed 9-kor: A fruska. Ujdonság, másodsor. Olcsó nyári helyárrakkal. Sorozatszám 367.)

Szombaton éjjel 11 órakor: Jankele. (A világ leghíresebb amerikai zsidó operette-társulatának bucsú-főlépése. Főszereplő: Sidy Thall, Amerika legünnepeltebb operetteszobretje. Rendes helyáruk. Sorozatszám 368.)

Vasárnap d. u. 3 órakor: Antónia. (Nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 369.)

Vasárnap este 6 órakor: A fruska. Ujdonság, harmadsor. Olcsó nyári helyárrakkal. Sorozatszám 370.)

Vasárnap este 9 órakor: Ünnepi bucsú előadás. Az idei évad utolsó előadása: Taifun. (Poór Lili, Janovics Jenő, Tóth Elek, Mihályfy László bucsúfőlépése ez évadban. Sorozatszám 371.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MÜSORA

Szombaton fél három, fél öt és fél hét órakor: A tenger hősei és Biztosítsa magát. Helyáruk: 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: A tenger hősei. (Hangos, zenélő filmujdon-ság) és Biztosítsa magát. Clara Bow 8 felvonásos vígjátéka. Kivételes helyáruk: 20 és 10 lej.)

RADIO MÜSOR

Idő: Középeurópai

SZOMBAT, AUGUSZTUS 30.

Budapest. 9.15: Hangverseny. Közreműködik Rajnoga Klári (ének), Sebők Margit (zongora) és Patak Irma (ének.)

9.30: Hírek.

9.45: A hangverseny folytatása.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12: Déli harangszó.

12.05: Az Országos Postászenekar hangversenye.

12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás- és víz állásjelentés.

5: Zoltot Tibor dr. előadása: A víz munkája a természetben.

5.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

6.45: Balassa Imre felolvasása: Beethoven estéje.

7.15: A Mándits-szalonzenekar hangversenye.

ANTON ROSENZWEIG

Alapítva 1890 ספרים האנדלוני Sajat ház

Zsidó könyvek és Tulesz nagykereskedése

Sikerült a budapesti-bécsi Schlesinger József cégtől egy nagyobb mennyiségű Machsor és zsidó imakönyveket mindenféle fordításban Erdély részére lehozni és azok a bpesti-bécsi árakban a Cluj évamólyva kizárólagosan nálam lesznek elérhető. Sajat érdekében kérem helyi és vidéki vevőim: t ebben szükségleteit beszerezni, illetve megrendelni, míg a készlet tart. Vagyjan és selyem talaszekben gyári lerakat. Postán azonnal szállítok

Ujévi árjegyzék kivonata:

סליח Selyem talasz	מרים Mirjam diszkótesben	135 lej
בortnival felszerelve	Imitált bórben	200 "
400 lejtől	valódi bórben	450 "
סליח Török és gyapju	Jomkippur sapka ezüst	
talaszok	vagy arany dresszel	100 "
400 "	מענה לשון Mane lusen min-	
מחור 9 drb. diszkóteses	mindenféle ford. Machs.	650 lej
mindenféle ford. Machs.	מחור 4 drb. diszkóteses	
280 "	Machs. mindenféle ford.	280 "
מחור 4 drb. diszkóteses	Cidákli készen	40 lejtől

CLUJ, PIATA MIHAI VITEAZUL 38.

A KOLOZSVÁRI MOZGÓK MÜSORA

Aug. 30	MAGYAR SZÍNHÁZ	CARMEN	CORSO	EDISON	SELECT	URÁNIA
Szombat	I. A tenger hősei II. Biztosítsa magát	I. Bécsi rapszódia II. Zsarnok	Három szerzedélv	Eltűnt végrendelet A fehér sejk	Az elnémult ajkak	Összetört szivek

Nyomatott Fraternitas Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdájában. Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 9.77

XIII EVF. Cluj—Kolozsvár augusztus 5690 ÉV

Uj Kelet az én bánát az nap Olkkelnk után Jorras megjele Kérsitokat ne és megérséskre

A hatodik ségi kor

Tizenegy év óta szeptember 2-án G sebbiségek kongresszulyos megpróbászenvedési jelzik pontjait. Nem köv megállapítjuk, hogy reszszuk a szvenve tünnek fel előttünk rópai szvenvedő pá csak a tiltakozás eddig, anélkül, hogy nyeges változást tu kolni a többségi n Genfben ül össze szus, a Népszövets ugyanacsk pár nap ülni a különböző et legátusai, hogy „so föltt vitakozzana nepek szorosabb együttműködésének A kisebbségi kong. kes helyen és talál ke. Genfben és a né kot megelőző napok nyal tehát demonst

Es demonstrációra van, annyi lehetőség sege miatt a kongre közig is eltarthatna lamok megalakulása évében még mindig kisebbségek szerződ latban nincsenek b nak kisebbségek, így niai zsidóság, melye ség kénye-kedvére tatva.

Csak természetes, élénk megvitátás tár ni a genfi kisebbsé nek természetes, ho olykor keserű és hang rópa kulturembereit politikusainak fülelh son. De el kell, hogy Népszövetség lelkiism a lelkiismerethez, me több a lelkiismeretle elte a kisebbségi gszágos rendezését én magára vállalta. A hatodik kisebl nas tekintetben is je zezik az eddigieknl. s, hogy a szeptembe sszakon az angol d ak vetni a kisebbség ak mutatói arra, h koncepció megvalósul gyeben kívül — a kis enntartása is, mint a át szegül. Nevetéses eledésről és európai esznelni mindaddig, n etek saját kebelükben eg kisebbségeikkel s gyenjosugás és a telj asági együttműködés A kisebbségi kongre ak tehát uttall olytök, amelyek teljes asztják és követelés ol delegáció megállal utatniok ezeknek a ra, hogy a kisebbség es rendezése nélkül aneurópai konföderác il, mert hiszen harm ber terhére és har arata ellenére nem se Európát, még kev Addig, amig a kisel gleges nyugvópontna sági konföderáció és lata inkább a mellé seli magán, semmint ntja lehetne egy kial ndszernek és felfogás érdekeit európai n egyenjosugást a s

Aprohirdetések

ÉRTESÍTÉS

Elvállalom kézimunkáknak mintirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Esténként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Iskolaidényre két fiu teljes ellátást kaphat. Ellmann Fötér 13.

A város központjában 4 vagy 5 szobás modern lakást keresek november 1-re. Villalakás előnyben. Cimek azonnal leadandók Deutsch Testvérek, Piata Unirii 26.

Modern szuterén raktárnak vagy üzlethelyiségnek kiadó. Piata Unirii 20.

Felvétetik urisaládhhoz három iskolás izr. fi teljes ellátással. Kiadó lakásnak, vagy raktárnak alkalmas helyiség. Reg-Ferdinand 72.

Kiadó műhely, raktár, iroda. Malom ucca 10.

Timisoarai urisalád pensióba vesz két 15 éven felüli gimnáziumi tanuló. Ritualis koszt. Izsák Timisoara, Sörház-fasor 2 szám.

Farkas Rudolf Désről azonnal közölje édesanyjával tartózkodási helyét. Ismerősei, akik mostanában látták, értesítsék Farkas Gersonnét, Dés.

Málnasceus, eredeti havasi málnából valamint valódi málnaszirup kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Bauer és Müller cégnél Petrila-Lonea, judetul Hunedoara.

Különbejárati butorozott szoba két, vagy három személy részére, lépcsőházi bejárattal kiadó. Str. Saguna (Bartha M. ucca)14 II. folyosó végén.

Zsidó családhoz ajánljuk házvezetőnőnek intelligens nő, jól főz. Cim: Mátyás király ucca 2. szám. Elizabeta kap-lap-szalón.